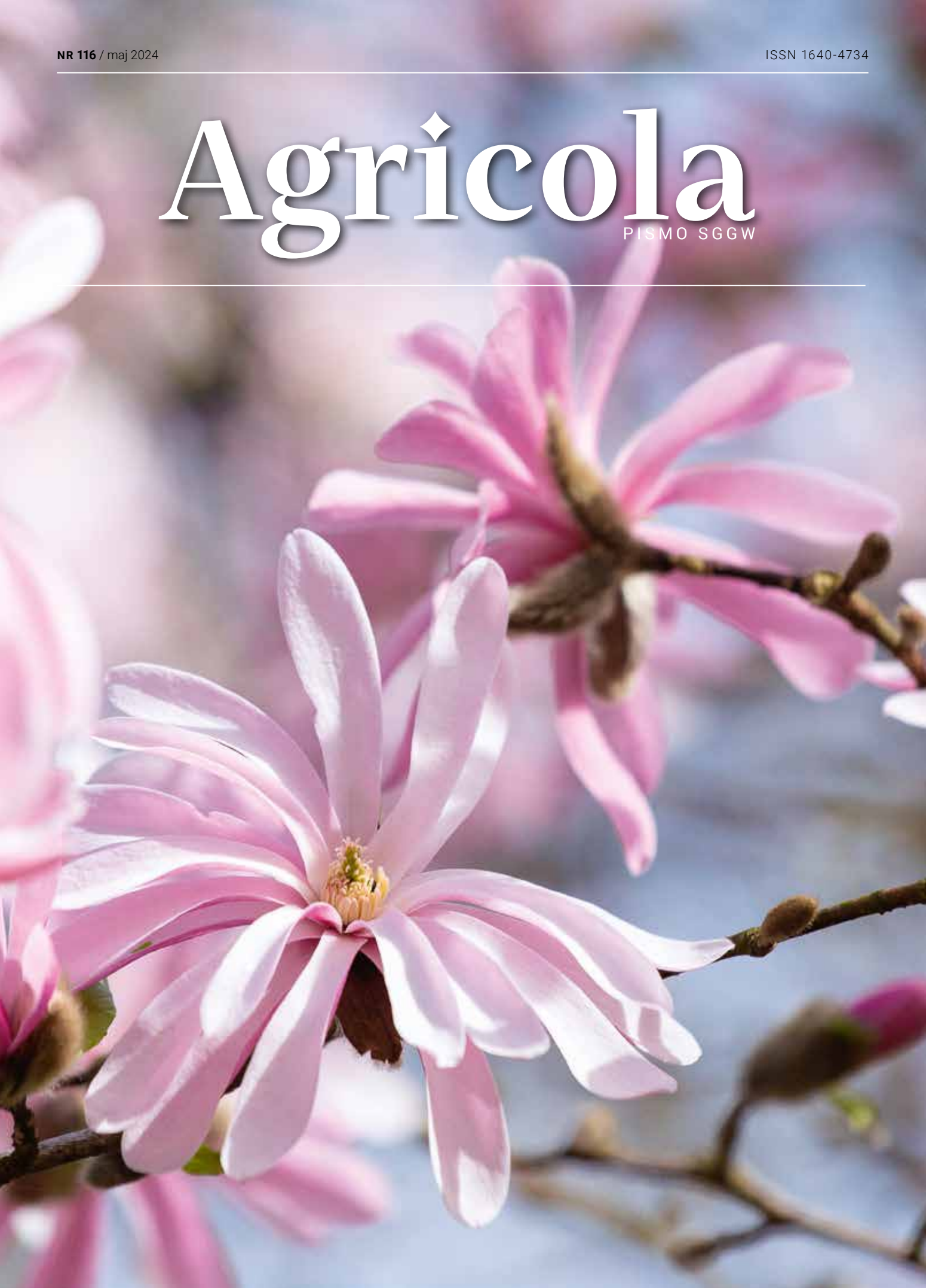

Agricola

PISMO SGGW

Wiosna w Arboretum w Rogowie

Spis treści

✦ Wstęp

Podziękowania Rektora 2

▲ Kronika wydarzeń

▲ Profesor dr hab. Michał Zasada
ponownie rektorem SGGW – wywiad 3

▲ Przemówienie prof. dr. hab. Michała Zasady
z okazji nadania tytułu doktora honoris causa
prof. dr. hab. inż. Januszowi Żmiji 8

▲ Laudacja dr. hab. Mariusza Maciejczaka, prof. SGGW
z okazji nadania tytułu doktora honoris causa
prof. dr. hab. inż. Januszowi Żmiji 12

▲ Nauki ekonomiczno-rolnicze w środowisku
krakowskim – wykład prof. dr. hab. Janusza Żmiji 16

▲ Wręczenie dyplomów doktorom habilitowanym
i promocja doktorów 24

▲ Sesja naukowa w Instytucie Medycyny
Weterynaryjnej 26

▲ Gala Agrobiznesu 2023 – w blasku szabel,
buzdyganów i pucharów 28

▲ Winorośl w SGGW – powrót do korzeni
oraz perspektywiczny kierunek badań 30

• Wizyta króla Danii Fryderyka X w SGGW 33

● Współpraca międzynarodowa

• Własny Fundusz Stypendialny SGGW 35

☾ Ludzie

☞ Luźne i ścisłe relacje dziesięcioboju z SGGW 38

☞ Praca naukowa niczym proces twórczy 42

☞ Wschodząca Gwiazda
Umiejscowienia 2024 45

☞ Profesor Teresa Pałaszewska-Reindl 46

Agricola

Periodyk

Wydawca:

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Adres: ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

Adres redakcji: **Biuro Rektora SGGW**

ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

Redakcja: Andrzej Czerniawski

Zdjęcia: Małgorzata Trzak, zdjęcia archiwalne autorów
oraz s. 38-40 zbiory PZLA fot. T. Kasjaniuk, J. Szewiński

Opracowanie graficzne: Janusz Fajto

Nakład: 700 szt. ISSN 1640-4734

Szanowni Państwo,
Drodzy Pracownicy, Doktoranci i Studenci
Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie!

Serdecznie dziękuję za zaufanie, jakim mnie Państwo obdarzyliście, powierzając, już po raz drugi, zaszczytną funkcję rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – najlepszej uczelni rolniczej i przyrodniczej w Polsce. Jest to dla mnie duże wyróżnienie i jednocześnie wyzwanie, które z pełną świadomością i odpowiedzialnością podejmuję.

Bogatszy w doświadczenia minionej kadencji zdaję sobie sprawę, że realizacja stojących przed nami zadań wymaga determinacji i zaangażowania, ale wiem też, ile radości i satysfakcji przynosi każda sukcesem zakończona inicjatywa. I mocno wierzę, że tylko zgodnie działając, zbudujemy silną i nowoczesną uczelnię, dlatego wszystkich Państwa serdecznie proszę o wspólną pracę na rzecz SGGW również w kolejnych latach.

W minionej kadencji wiele zamierzeń udało nam się wspólnie zrealizować, zarówno w sferze dydaktycznej, naukowo-badawczej, jak i strukturalno-organizacyjnej, a kolejne projekty są w trakcie realizacji bądź czekają na jej rozpoczęcie. Jestem przekonany, że plany uda się z sukcesem zrealizować, a nowa kadencja przyniesie nie tylko ciekawe wyzwania, ale również znaczące dokonania całej uczelnianej społeczności. Bo nasza *Alma Mater* to nie tylko miejsce pracy czy studiowania, to jest niezwykle istotna część naszego życia. I chciałbym, abyśmy wszyscy dobrze się tu czuli, wzajemnie wspierali, rozmawiali i rozumieli, ale przede wszystkim, abyśmy zawsze byli z niej dumni, gdyż SGGW to my!

Jeszcze raz dziękuję Państwu za ogromne wsparcie, akceptację moich dotychczasowych działań i planów na kolejne lata. Dziękuję elektorom, reprezentantom wszystkich grup wspólnoty akademickiej, za przyjęcie na siebie odpowiedzialności głosowania i obdarzenie mnie zaufaniem. Dziękuję Uczelnianej Komisji Wyborczej pod przewodnictwem prof. Henryka Runowskiego za zaangażowanie i profesjonalizm umożliwiający sprawne przeprowadzenie wyborów. Dziękuję moim najbliższym współpracownikom – Kolegium Rektorskiemu oraz pracownikom Rektoratu – za zrozumienie, zaangażowanie i wsparcie w codziennej pracy na rzecz Uczelni.

Dyrektorom instytutów i dziekanom, kadrze akademickiej i administracji, pracownikom technicznym, studentom i doktorantom – wszystkim tym, z którymi przez ostatnie lata miałem przyjemność współtworzyć sukces SGGW – dziękuję za dotychczasowe oddanie sprawom Uczelni i proszę o dalszą aktywność w działalności na jej rzecz.

I tak jak przed czterema laty, liczę na Państwa wsparcie, doświadczenie, energię i entuzjazm. Jako rektor deklaruje gotowość i otwartość do rozmów o tematach ważnych, ale i trudnych. Mam nadzieję, że podzielę Państwo ze mną wizję przyszłości naszej *Alma Mater*, którą pragnę poprowadzić ku dynamicznemu i bezpiecznemu rozwojowi, aby stała się niekwestionowanym liderem *life sciences* w kraju i na świecie. I wierzę, że już w najbliższym czasie uda nam się tego dokonać. Zróbmy to zatem razem!

Z wyrazami szacunku

Michał Zasada

Profesor Michał Zasada ponownie rektorem Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Urzędujący rektor SGGW 21 marca 2024 roku,
jako jedyny ubiegający się o tę funkcję,
został wybrany na kadencję 2024–2028.

Umacniamy naszą pozycję

Magnificencjo, po wyborze na stanowisko rektora w 2020 roku powiedział Pan: „Wierzę, że wspólnie będziemy pracować, aby SGGW była taka, jak chcielibyśmy ją widzieć – wspólnotą akademicką bazującą na katalogu wspólnych wartości, dialogu, tradycji, ukierunkowaną na rozwój i współpracę”. Udało się?

Rzeczywiście, minęły już prawie cztery lata wspólnej pracy na rzecz rozwoju naszej Uczelni. I za ten wspólny czas, za wsparcie i współodpowiedzialność, atmosferę serdecznie dziękuję całej społeczności akademickiej naszej *Alma Mater*. W moim odczuciu dobrze poradziły sobie z trudnościami i ograniczeniami spowodowanymi pandemią, zintensyfikowaliśmy działania w obszarze badań naukowych i kształcenia.

W czasie trwania jednej kadencji można rozpocząć i zamknąć całe projekty, takie np. jak budowę Systemu Centralnego Monitoringu na terenie kampusu, dla innych jest to zaledwie jeden z etapów ich realizacji, z których kolejne będą trwały na przestrzeni kolejnej kadencji, tak jak w przypadku budowy Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych czy Centrum Edukacji Ekologicznej OZE.

Na konto mijającej kadencji można zapisać wiele osiągnięć. Między innymi powstał nowy budynek dla służb technicznych, założyliśmy wspomniany wcześniej system monitoringu, wymieniliśmy tradycyjne oświetlenie na oświetlenie typu LED, zainstalowaliśmy dystrybutory wody, by ograniczyć zużycie plastiku, przystąpiliśmy do europejskiego sojuszu UNIGreen, utworzyliśmy WePoint – Welcome to SGGW – centralny punkt obsługi cudzoziemców, powstało Biuro Doskonałości Dydaktycznej, Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności. W nadchodzącym

roku akademickim przeprowadzimy rekrutację na nowy kierunek studiów – architekturę. Nasza wysoka pozycja w rankingach odzwierciedla jakość studiów i prestiż Uczelni, wpływa na zdolność SGGW do przyciągania wybitnych studentów, doktorantów, badaczy oraz pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Skoro już jesteśmy przy finansach. Jak one wyglądają w skali Uczelni?

Podczas pandemii zamrożony został ministerialny algorytm podziału środków dla uczelni. Każdego roku na konto SGGW wpływało przez to kilkanaście milionów mniej, niż planowaliśmy, a to dlatego, że nasze parametry decydujące o wysokości subwencji są bardzo dobre.

Mimo trudnych czasów przychody z działalności operacyjnej SGGW, czyli subwencji, dotacji i środków na realizację projektów, przedsięwzięć i prac z innych usług, zwiększają się z każdym rokiem. W 2020 roku było to ponad 444 mln zł, w 2021 roku ponad 492 mln zł, w 2022 roku blisko 542 mln zł, a w 2023 roku ponad 604 mln zł. Ich wzrost wynika z rosnącej subwencji, ale przede wszystkim z coraz większych wpływów z pozostałych źródeł. Bilans finansowy Uczelni w każdym roku mijającej kadencji był dodatni i zadowalający. Już mogę powiedzieć, że będzie też tak w 2024 roku. Uczelnia wypracowuje zysk, który może posłużyć nowym inwestycjom, rozwojowi i pracownikom.

Jak wygląda kwestia zmiany wynagrodzenia pracowników? Wynagrodzenia w różnych kwotach dla różnych grup pracowników po raz pierwszy podniesiono 1 października 2020 roku, na samym początku kadencji. Z kolei 1 października

2022 roku zwiększono wynagrodzenie zasadnicze każdego uprawnionego pracownika Uczelni o 301 zł brutto. Od 1 stycznia 2023 roku wynagrodzenie zasadnicze pracowników zostało podniesione o 10%.

W lutym 2024 roku minister nauki podpisał rozporządzenie w sprawie określenia minimalnej wysokości wynagrodzenia zasadniczego profesora. Dzięki temu minimalna pensja na tym stanowisku wzrosła z poziomu 7210 zł do 9370 zł, czyli o 30%. Chwilę później ukazał się komunikat o zwiększeniach wysokości subwencji ze środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego przyznanych na 2024 rok. Przewiduje on zwiększenie funduszu płac o 30% w grupie nauczycieli akademickich i o 20% w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi w odniesieniu do wysokości środków na wynagrodzenia wypłaconych w 2022 roku. Na podwyżki pensji pracowników SGGW od 1 stycznia 2024 roku otrzymaliśmy ponad 81 mln zł. Kwota została rozdzielona między pracowników zgodnie z porozumieniem zawartym ze związkami zawodowymi.

Trzeba tu również dodać, że naukowcy, których osiągnięcia wpływają na rozwój i prestiż SGGW, mogą liczyć na zwiększenie wynagrodzenia zasadniczego przez okres 12 miesięcy w ramach Motywacyjnego Systemu Wynagradzania Pracowników SGGW. W ostatniej edycji programu było to 37 osób w porównaniu do 17 w 2017 roku, kiedy po raz pierwszy wypłacono wynagrodzenie.

Badania naukowe to podstawa funkcjonowania Uczelni.

Jakie znaczące granty otrzymali naukowcy z SGGW?

Było i jest ich wiele. Niektóre zostały rozpoczęte i zakończone w trakcie bieżącej kadencji, inne będą realizowane dalej, w kolejnych latach. Może kilka przykładów. W 2023 roku zakończył się projekt pt. „PASZA PRO”, który otrzymał ponad 5,4 mln zł dofinansowania. Również w 2023 roku zakończył się projekt pt. „Innowacyjne metody intensyfikacji produkcji ryb w stawach...”, wyróżniony ponad 2 mln zł dofinansowania. „Centrum Edukacji Ekologicznej OZE” to projekt, który otrzymał ponad 2,1 mln zł dofinansowania i powinien zakończyć się w tym roku. Budżetem ponad 2,2 mln zł dysponuje grupa naukowców prowadzących badania związane m.in. z poprawą jakości wołowiny. Badania naukowcy sfinalizują do końca

2024 roku. Ponad 2,3 mln zł otrzymał projekt „Kontrola ziemniaka w bezpieczny i naturalny sposób”, który planowo zakończy się w 2024 roku. Do końca 2026 roku zostanie zrealizowany projekt pt. „Działanie beta-glukanu z owsa w chorobie Leśniowskiego-Crohna – badanie przedkliniczne”, który otrzymał dofinansowanie w wysokości ponad 1,1 mln zł. Do 2027 roku potrwa projekt dotyczący „monitorowania i kontroli przerzutów raka jelita grubego...”, który otrzymał ponad 1,7 mln zł dofinansowania. To tylko niewielka część z ponad 278 projektów, które zostały zrealizowane lub rozpoczęte w trakcie mijającej kadencji. Nasi badacze aplikują coraz częściej i coraz skuteczniej korzystając z merytorycznego i administracyjnego wsparcia pracowników: Biura Projektów Krajowych, Biura Projektów

Międzynarodowych, Biura Projektów Strukturalnych i Transferu Technologii. Jestem przekonany, że w kolejnych latach liczba projektów będzie jeszcze większa.

Jak zmieniła się pozycja międzynarodowa Uczelni?

Pozycja międzynarodowa uczelni kształtowana jest poprzez różnorodne działania całej społeczności akademickiej. Osiąganiu celów w zakresie umiędzynarodowienia służy udział w sieciach współpracy, inicjowanie i podtrzymywanie współpracy z instytucjami zagranicznymi, przygotowanie oraz realizacja projektów dydaktycznych i naukowych, wspieranie mobilności studentów i kadry, a także zwiększanie potencjału organizacyjnego uczelni do przyjmowania osób z zagranicy.

Wśród kluczowych elementów działalności międzynarodowej SGGW trzeba wymienić nowe sojusze i sieci. W 2022 roku wraz z siedmioma uczelniami wyższymi z Belgii, Bułgarii, Francji, Hiszpanii, Islandii, Portugalii i Włoch utworzyliśmy UNIgreen – The Green European University. Celem istnienia organizacji jest stworzenie wzorcowego uniwersytetu europejskiego w obszarach zrównoważonego rolnictwa, biotechnologii oraz nauki o środowisku i życiu. W 2023 roku dołączyliśmy do sojuszu The European Bioeconomy University, którego celem jest dążenie do rozwoju w Europie zrównoważonej i konkurencyjnej biogospodarki opartej na wiedzy. Ponadto nieustannie zacieśniamy współpracę z Euroligą – Euroleague of Life Sciences.

W mijającej kadencji zwiększyła się mobilność akademicka wspierana ze środków europejskich i uczelnianych. Liczba studentów obcokrajowców wzrosła z 1138 osób w roku akademickim 2019/2020 do 1305 osób w roku akademickim 2022/2023. Zwiększyła się liczba wyjazdów w celu realizacji stażów zagranicznych w ramach Własnego Funduszu Stypendialnego SGGW z 14 w 2020 roku do 27 w 2023 roku. Zwiększyliśmy również działania lokalne na rzecz umiędzynarodowienia, w tym udziału profesorów wizytujących z zagranicy. W roku akademickim 2022/2023 były to 22 osoby. W 2021 roku uruchomiliśmy uczelniany punkt wsparcia cudzoziemców WePoint, którego pracownicy zapewniają pomoc obcokrajowcom rozpoczynającym pobyt w SGGW i w Polsce.

Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada

W czasie bieżącej kadencji rozwinęliśmy ofertę edukacyjną w języku angielskim. Mamy obecnie 12 dyplomowych programów anglojęzycznych, w tym programy podwójnego dyplomu z uczelniami z Niemiec, Chin i Kazachstanu, oraz anglojęzyczną ścieżkę kształcenia w Szkole Doktorskiej SGGW. W najbliższym czasie pojawią się kolejne programy w języku angielskim. Wzrosła również liczba projektów dydaktycznych (34 projekty w 2023 r.) i badawczych (93 projekty w 2023 r.).

A jak zmieniła się pozycja SGGW w najważniejszych rankingach?

Nasza pozycja w rankingach rośnie. Najważniejszym rankingiem krajowym jest zestawienie przygotowywane przez fundację „Perspektywy”. SGGW powróciła na pierwszą lokatę w gronie uczelni przyrodniczych/rolniczych. Wybrane kierunki, w tym dietetyka, architektura krajobrazu, ogrodnictwo, weterynaria, rolnictwo i leśnictwo, zajęły najwyższe pozycje w swoich obszarach kształcenia.

W ostatnich latach SGGW, jako jedna z nielicznych szkół wyższych w Polsce, znalazła się we wszystkich rankingach zaliczanych do tzw. wielkiej czwórki, tj. ARWU (Ranking Szanghajski), THE (Times Higher Education), QS (Quacquarelli Symonds) oraz US News. Wśród kadry Uczelni znajdują się tzw. *Highly Cited Researchers*, czyli naukowcy cytowani w swoich dziedzinach najczęściej na świecie i to oni przyczynili się do tego sukcesu.

Warto dodać, że w tegorocznej edycji rankingu QS World University Rankings by Subject, opublikowanej w kwietniu 2024 roku, SGGW została sklasyfikowana na 41. pozycji w dziedzinie nauk rolniczych i leśnych, utrzymując pozycję w globalnej czołówce uczelni w swojej kategorii. Jest to jednocześnie najwyższa pozycja w tym rankingu wśród wszystkich polskich uczelni, co oczywiście bardzo cieszy.

W trakcie mijającej kadencji SGGW umocniła swoją pozycję w rankingach z zakresu *sustainability*. Jednym z nich jest THE Impact Ranking, w którym oceniana jest działalność szkół wyższych pod kątem realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, stanowiących podstawę przyjętej przez ONZ tzw. Agendy 2030.

Oprócz wiodących, globalnych rankingów nasza Uczelnia umocniła swoją pozycję w zestawieniach przygotowywanych wyłącznie na podstawie osiągnięć publikacyjnych. Jednym z nich jest University Ranking by Academic Performance (URAP), w którym SGGW zajęła 16. miejsce wśród 56. sklasyfikowanych polskich uczelni. W ostatniej edycji rankingu sklasyfikowano 3 tys. uczelni. Oznacza to, że URAP obejmuje

swoim zasięgiem około 12% wszystkich szkół wyższych na świecie, co czyni go jednym z najbardziej kompleksowych systemów rankingowych.

Jednym z Pana priorytetów miała być bliższa współpraca SGGW z otoczeniem gospodarczym. Udało się?

W trakcie mijającej kadencji nawiązaliśmy współpracę z ok. 100 przedsiębiorcami celem wspólnego aplikowania o granty z NCBiR, z czego jedynie w marcu bieżącego roku w konkursie Smart złożyliśmy 10 wniosków na kwotę kilkudziesięciu milionów złotych, w tym z jedną z największych firm w Europie Środkowo-Wschodniej działającą w segmencie produktów spożywczych.

Warto w tym miejscu wymienić również projekty finansowane przez ARiMR w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie, a realizowane w Instytucie Nauk o Zwierzętach. Wartość tych projektów przekroczyła w latach 2021–2023 13 mln zł. A wśród nich znajdują się takie, jak: „Opracowanie i wdrożenie innowacji związanych z mobilnym systemem do hydroponicznej produkcji pasz dla zwierząt gospodarskich”, którego budżet to ponad 2,2 mln zł; „Poprawa dobrostanu zwierząt z wykorzystaniem szybkich przesiewowych badań pod kątem detekcji podwyższonej temperatury zwierząt oraz procesów termicznych w rolnictwie za pomocą uniwersalnego, nieinwazyjnego oraz mobilnego detektora TherMobEye”, którego budżet to ponad 2,1 mln zł; „Innowacje w redukcji zużycia zbóż i importowanej śrutu sojowej w żywieniu zwierząt” o budżecie ponad 1,6 mln zł czy projekcie „Opracowanie i wdrożenie innowacji związanych z technologiami Precision Farming i Precision Livestock Farming w obszarze produkcji wołowiny zrównoważonej zgodnie ze strategią »od pola do stołu«,” którego budżet to ponad 1,2 mln zł.

Dzięki spółce InnoTech4Life pozyskaliśmy zlecenia i wykonaliśmy dodatkowo około 250 prac zleconych na kwotę blisko 5 mln zł dla przedsiębiorców i jednostek samorządowych. Także poprzez naszą spółkę wyszukaliśmy na rynku i skutecznie zaprosiliśmy do współpracy sześciu rolników, z którymi złożyliśmy, jako SGGW, wnioski do ARiMR o dofinansowanie projektów badawczych na kwotę ok.

20 mln zł. Ponadto zostaliśmy członkiem Klastra Ogrodnictwo Przyszłości, który zrzesza wiodących producentów żywności w Polsce. SGGW będzie dostawcą technologii dla klastra.

Zawarliśmy także dziesiątki porozumień o współpracy z przedsiębiorcami w zakresie m.in. zlecenia naszym jednostkom usług naukowo-badawczych, realizacji wspólnych projektów czy przyjmowania studentów SGGW na praktyki i staże zawodowe. Rozpoczęliśmy też współpracę z ok. 20 gminami w sprawie budowy na ich terenie biogazowni komunalnych. Biogazownie i redukcja gazów cieplarnianych to aktualnie jedno z ważniejszych tematów w Polsce i Unii Europejskiej. Były one poruszane podczas niedawnej wizyty w Polsce i w SGGW króla Danii Fryderyka X, który wybrał naszą uczelnię na miejsce realizacji części wizyty poświęconej *Climate-friendly agriculture and biogas*.

Przez okres całej kadencji pełnił Pan funkcję wiceprzewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Czym w mijającej kadencji zajmowała się KRASP?

KRASP to instytucja przedstawicielska środowiska szkolnictwa wyższego i nauki. Jej celem jest inspirowanie i koordynowanie współdziałania uczelni członkowskich, a także reprezentowanie wspólnych interesów środowiska

akademickiego. W trakcie mijającej kadencji KRASP wielokrotnie przygotowywała ekspertyzy i opinie dotyczące zmian w Prawie o szkolnictwie wyższym i poszczególnych rozporządzeniach. Apelowaliśmy o zwiększenie środków na naukę, szczególnie na wynagrodzenia. Wnioskowaliśmy o zmiany rozporządzenia w sprawie: ewaluacji jakości działalności naukowej, usprawnień ustawy Prawo zamówień publicznych,

środków KPO, listy czasopism, opłat za usługi edukacyjne czy dobrych praktyk w szkołach wyższych. KRASP reagowała też w formie apelów sygnowanych przez rektorów uczelni na kryzysy i wydarzenia w kraju i za granicą, jak i próby naruszenia wolności akademickiej, zabiegając jednocześnie o rozwiązywanie sporów i wypracowanie rozwiązań korzystnych dla szkolnictwa wyższego. Warto przypomnieć o zdecydowanym proteście wystosowanym przez Konferencję przy próbie wprowadzenia tzw. pakietu wolnościowego, którego zapisy w rzeczywistości stanowiły zaprzeczenie

idei wolności akademickiej. KRASP skrytykowała propozycje nowego prawa i zabiegała o jego wycofanie z dalszego procedowania, co też się ostatecznie stało.

W którą stronę należy rozwijać SGGW?

Priorytetem władz jest wspieranie współpracy społeczności akademickiej i inwestowanie w kapitał ludzki. Dzięki programom takim jak POWER, który wykorzystuje środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, byliśmy w stanie zrealizować liczne szkolenia, kursy i projekty dla naszych pracowników, które spotkały się z bardzo pozytywnym odbiorem.

Organizowane czy współorganizowane przez Uczelnię wydarzenia, np.: Dzień Projektów, Science Week, Dzień Nauki czy symposium „Technologie SI w strategii, nauce i dydaktyce SGGW”, sprzyjają integracji naszego środowiska naukowego, inspirują do działania i pomagają nawiązać cenne relacje z instytucjami takimi jak NCBiR i NCN. Chcemy podążać tą drogą dalej.

Jako uczelnia sukcesywnie wdrażamy zasady zrównoważonego rozwoju na uczelnianym kampusie. Wprowadzane są systemy pozwalające na zmniejszanie

zużycia energii oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł jej pozyskiwania. Nasze działania rozpoczęliśmy od instalacji energooszczędnego oświetlenia oraz instalacji paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. Pierwsze instalacje zostały zrealizowane na jednym z domów studenckich, w obiektach sportowych i Leśnym Zakładzie Doświadczalnym w Rogowie.

W obszarze infrastruktury planujemy inwestycje, na których realizację już zostały zabezpieczone środki: Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych, Centrum Edukacji Ekologicznej OZE czy fitotrony Instytutu Biologii, czyli pomieszczenia do ściśle kontrolowanej uprawy roślin. Przygotowujemy się do budowy instalacji fotowoltaicznych o mocy > 700 kWp i kontynuacji termomodernizacji naszych obiektów.

Mogę z satysfakcją stwierdzić, że udało się osiągnąć zakładane cele strategiczne mijającej kadencji. Jestem przekonany, że w kolejnej uda się nam osiągnąć nowe cele i założenia, do których realizacji już jesteśmy gotowi.

Dziękuję za rozmowę.

mgr Andrzej Czerniawski, Biuro Rektora

Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady z okazji nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr. hab. inż. Januszowi Żmiji

**Panie Profesorze,
Magnificencje,
Drodzy Goście,
Szanowni Państwo!**

Gaudeamus igitur! Radujmy się wszyscy, gdyż mamy szczęście uczestniczyć w wydarzeniu bardzo ważnym dla wspólnoty akademickiej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie! Na karty historii naszej *Alma Mater* wpisujemy dziś nazwisko Pana Profesora Janusza Żmiji – uznanego naukowca, cenionego dydaktyka i wybitnego ekonomisty rolnego, znawcy problematyki ekonomiki i organizacji produkcji zwierzęcej. Jesteśmy zaszczyceni, że Pan Profesor zgodził się przyjąć tytuł doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, przyznany uchwałą z 25 września bieżącego roku przez Senat Akademicki SGGW na wniosek Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse, i tym samym dołączyć do społeczności naszej Uczelni jako jej honorowy przedstawiciel.

Powodem do dumy i zadowolenia jest także fakt, że do grona samodzielnych pracowników nauki przyjmujemy dziś 12 doktorów habilitowanych, w tym 10 pracowników naszej Uczelni, a dyplomy doktorskie odbierze 20 osób, w tym 5 pracowników SGGW.

Nasza uroczystość łączy zatem pokolenia – znamienity profesor odbiera wyróżnienie w gronie młodych naukowców, dla których jego postawa i dokonania mogą być inspiracją i lejtymotytem naukowych dociekań będących podstawą pracy akademickiej. Działalności, w której nigdy nie należy zadowalać się tym, co już udało się osiągnąć, lecz „zawsze iść dalej”, gdyż „działanie tego nakazu odnajdujemy w życiu wszystkich ludzi, którzy coś osiągnęli”.

Szanowni Państwo!

Profesor Janusz Żmija został uhonorowany zaszczytnym tytułem doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w uznaniu zasług w kształceniu kadry i upowszechnianiu osiągnięć naukowo-badawczych z zakresu ekonomiki rolnej i rozwoju wsi, za wybitny wkład w rozwój wiedzy społeczno-ekonomicznej z zakresu ekonomiki

rolnej oraz wieloletnią twórczą współpracę z naszą *Alma Mater*, Instytutem Ekonomiki i Finansów oraz Wydziałem Ekonomicznym.

Szanowny Panie Profesorze!

To dla mnie ogromny zaszczyt, że w imieniu naszej społeczności mogę uroczystie powitać Pana w gronie doktorów honoris causa SGGW – wybitnych przedstawicieli wielu dziedzin wiedzy o uznanym autorytecie i licznych osiągnięciach naukowych, cieszących się międzynarodową estymą wyjątkowych osobowości, których postawa i dokonania stanowią wzór dla pokoleń. Jesteśmy naprawdę dumni, że możemy uhonorować profesora, który swoją pracą udowadnia profesjonalizm cechujący polskiego naukowca i którego droga zawodowa to doskonały przykład promowania polskiej nauki, w szczególności nauk ekonomicznych, oraz troski o należytą organizację i dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego.

Panie Profesorze, serdecznie gratuluję wyróżnienia i życzę Panu jeszcze wielu aktywnych i twórczych lat w służbie nauki, licznych sukcesów i wszelkiej pomyślności. Wierzę, że nadal będzie Pan wspierał naszą społeczność inspirującymi radami i swoim bogatym doświadczeniem.

Szanowni Doktorzy Habilitowani!

Gratuluje Państwu zdobycia kolejnego stopnia naukowego. Ten zawodowy awans to duże wyróżnienie, będące efektem Państwa intensywnej i, mam nadzieję, także bardzo satysfakcjonującej pracy. Ale jest to również swego rodzaju zobowiązanie, gdyż „naukowcy muszą być świadomi swej szczególnej odpowiedzialności względem społeczeństwa i ogółu ludzkości”. Macie zatem Państwo wiele do zrobienia! Współczesny świat potrzebuje naukowców, ekspertów, którzy, na podstawie rzetelnej i sprawdzonej wiedzy, wyznaczą optymalną drogę w kierunku zielonej transformacji oraz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i zapobieżenia katastrofie klimatycznej. Szuka autorytetów, które pomogą zrozumieć przyczyny i wskażą sposoby radzenia sobie z licznymi i coraz bardziej skomplikowanymi wyzwaniami współczesności. Nie ustawajcie więc w pracy nad sobą, w zdobywaniu nowych umiejętności i podnoszeniu

Prof. dr hab. inż. Janusz Żmija, rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada, prorektor ds. rozwoju prof. dr hab. Kazimierz Tomala

kwalifikacji. To „w Was samych musi zaistnieć źródło tego niepokoju, który jest bodźcem i przyczyną sprawczą osiągnięć i odkryć w nauce”.

Życzę Państwu, aby Wasza dalsza działalność obfitowała w liczne sukcesy naukowe i dydaktyczne, które, wpisując się w Państwa godną naśladowania postawę naukowca i człowieka, już na zawsze pozostaną doskonałą wizytówką SGGW i najlepszą promocją polskiej nauki w świecie.

Drodzy Doktorzy!

Dla Państwa to także wielki dzień! Za chwilę w obecności swoich promotorów i najbliższych odbierzecie dyplom potwierdzający uzyskanie stopnia doktora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie!

Serdecznie Państwu gratuluję i życzę, aby ten moment był początkiem Waszych, obfitujących w sukcesy, karier naukowych. Stopień doktora to bowiem motywacja do dalszego rozwoju, a także przepustka do prowadzenia badań naukowych, których wyniki mogą przyczynić się do postępu cywilizacyjnego naszego kraju, a w dalszej perspektywie świata.

Niech słowa prof. Ryszarda Manteuffla – doktora honoris causa naszej Uczelni i wybitnego uczonego z zakresu ekonomiki rolnictwa – które za chwilę przytoczę, będą dla Państwa wskazówką w dalszej pracy na rzecz osobistego rozwoju. Pamiętajcie, że należy „uparcie dążyć do celu

mimo największych trudności, nie zrażać się chwilowymi niepowodzeniami, pracować systematycznie, nie szukać doraźnych korzyści, być uczciwym w działaniu i stopniowo doskonaląc plan życiowy”.

Życzę Państwu, aby uzyskanie stopnia doktora zainspirowało Was do podejmowania śmiałych wyzwań i zamierzeń zawodowych, tak aby Państwa życiowy plan udało się z sukcesami i satysfakcją realizować.

Drodzy Promotorzy!

Z pewnością z dumą patrzycie dziś na swoich podopiecznych, których przez ostatnie lata przygotowywaliście do godnego reprezentowania SGGW. Wasze doświadczenie, wiedza i cenne rady prowadziły ich do tej szczególnej chwili. Od dziś poniosą w przyszłość wartości, które staraliście się im wpoić i których przestrzeganie potwierdzą rotą ślubowania doktorskiego. Gratuluję i w imieniu Państwa podopiecznych proszę o dalsze naukowe wsparcie.

Gratuluje również rodzinom i najbliższym bohaterów dzisiejszej uroczystości. Cieszymy się, że wśród nas są: rodzina, przyjaciele i współpracownicy prof. Janusza Żmiji. Wszyscy Państwo macie swój udział w sukcesie Waszych bliskich. To Wasza miłość i wsparcie pomogły im realizować się zawodowo. I za to wsparcie w ich imieniu serdecznie wszystkim Państwu dziękuję!

Szanowni Państwo!

Pozycja i rola uczelni na przestrzeni wieków była zależna od zmian wynikających z historycznych i systemowych uwarunkowań. Niezmiennie pozostają jednak jej podstawowe zadania, takie jak kształcenie i wychowanie młodzieży, aby nie tylko należycie przygotować ją do funkcjonowania na rynku zawodowym, ale przede wszystkim, aby nauczyć samodzielności w myśleniu. Uczelnie powołane są bowiem, by „służyć prawdzie naukowej” oraz utrzymaniu w społeczeństwie narodowej świadomości. Te procesy są ze sobą ściśle powiązane i absolwenci szkół wyższych powinni być świadomi odpowiedzialności, jaka na nich wszystkich spoczywa. Przyszłość nauki i dobrobyt społeczeństwa w dużej mierze zależą bowiem od nich – ich zaangażowania i merytorycznego przygotowania do życiowych i zawodowych wyzwań.

Celem działań kadry akademickiej SGGW jest przekazywanie studentom wiedzy na jak najwyższym poziomie i w możliwie najbardziej przystępnej oraz atrakcyjnej formie, dlatego w bieżącym roku akademickim rozpoczęliśmy wdrażanie programów tutoringu oraz mentoringu akademickiego, które są efektem dobrze przyjętych przez naszych nauczycieli szkoleń dla tutorów i mentorów organizowanych w ramach projektu Doskonałość Dydaktyczna Uczelni. Program Tutoringu Akademickiego SGGW służy identyfikacji potrzeb, możliwości, a także zainteresowań studenta lub doktoranta oraz wsparciu jego indywidualnego rozwoju i motywacji w celu realizacji założonych planów, z kolei Program Mentoringu Akademickiego SGGW w szczególności koncentruje się na ich rozwoju naukowym.

Nie ustajemy również w działaniach promujących naukę oraz upowszechniających wyniki badań i osiągnięcia naukowe przedstawicieli naszej Uczelni. Wprowadziliśmy Politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych, która tworzy warunki do ich udostępniania i umożliwia szeroką wymianę wiedzy przy jednoczesnej eliminacji konieczności powtarzania pracy już wykonanej.

Po raz pierwszy zorganizowaliśmy Dzień Projektów SGGW – wydarzenie, którego celem jest aktywizowanie i inspirowanie naszych naukowców do nowych inicjatyw badawczych oraz prezentacja prowadzonych w Uczelni projektów i ofert konkursowych instytucji finansujących projekty. Warto podkreślić, że w ubiegłym roku, w ramach programów i konkursów różnych instytucji finansujących działalność naukową, zrealizowaliśmy ponad 460 projektów i tematów badawczych. Od początku bieżącego roku nasi naukowcy dokonali 13 zgłoszeń wynalazków, a 45 wniosków wciąż czeka na decyzję Urzędu Patentowego RP.

Wręczenie dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

Doceniamy też działania popularyzatorskie naszych naukowców. W ramach organizowanego już po raz kolejny przez Ursynowskie Centrum Kultury „Alternatywy” Festiwalu Nowe Oświecenie eksperci SGGW z różnych dziedzin wiedzy szukali odpowiedzi na egzystencjalne pytanie: „Kim jest człowiek?”.

W murach naszej Uczelni odbywają się także spotkania międzynarodowe – niedawno gościliśmy uczestników VII Polsko-Francuskiego Forum Nauki i Innowacji. Tegoroczna edycja poświęcona została tematyce zarządzania współpracą naukową w dobie globalnego kryzysu oraz problematyce dotyczącej badań kosmicznych.

Jest dziś z nami dr François Laurens, prezydent International Society of Horticultural Sciences – instytucji znanej od 1864 roku i pierwotnie skupiającej przede wszystkim pracowników naukowych. To dzięki politycznemu i finansowemu wsparciu ISHS nasz znakomity i powszechnie znany w świecie naukowiec prof. Szczepan Pieniążek, dziekan Wydziału Ogrodniczego, doktor honoris causa SGGW i twórca nowoczesnego sadownictwa w naszym kraju, zorganizował w 1956 roku pierwszą w powojennej Polsce Międzynarodową Konferencję Sadowniczą, a w 1974 roku – już jako prezydent ISHS – Międzynarodowy Kongres Ogrodniczy.

Działania prezydenta François Laurensa doskonale obrazują znaczenie i efektywność współpracy międzynarodowej

dla rozwoju badań naukowych i kadry, w tym przypadku w obszarze dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo. Uczestnictwo w tego typu interdyscyplinarnych zespołach badawczych niech stanowi dla Państwa, młodych naukowców, imperatyw na drodze do sukcesywnie rozwijanej kariery naukowej i zawodowych sukcesów. Więcej informacji na ten temat przekaże nam Pan Prezydent podczas swojego przemówienia.

Szanowni Państwo!

W tym roku przypada 250. rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej – organu, którego zadaniem była budowa systemu oświaty w znajdującej się w trudnej porozbiorowej sytuacji Rzeczypospolitej. Wśród osób zaangażowanych w jej tworzenie i działalność znaleźli się również główni architekci rozwoju oświaty rolniczej i ważne dla historii naszej Uczelni postacie, jak książę Adam Czartoryski czy Julian Ursyn Niemcewicz. Głównym celem Komisji były działania, które stały się podwaliną pod budowę nowoczesnego szkolnictwa: reforma polskiego szkolnictwa i wprowadzenie nowego programu szkolenia.

To odważne spojrzenie w przyszłość edukacji i kształcenia młodzieży jest nam niezbędne również dziś. Podniesienie standardów nauczania, wzrost jakości prowadzonych badań i ich utylizacji, modernizacja niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania każdej uczelni infrastruktury badawczej to

wciąż aktualne wyzwania, z którymi zmagają się przecież także współcześnie działające placówki naukowe. Wierzę, że doktorzy habilitowani i nowo promowani doktorzy, pełni zapału i innowacyjnych pomysłów, a przede wszystkim ze świeżym spojrzeniem na potencjał naszej nauki, dołożą starań, aby szkolnictwo, podążając „z duchem czasu”, nie straciło na atrakcyjności i wciąż przyciągało rzeszę osób pragnących poszerzać horyzonty i służyć jej rozwojowi. A ich chęć samodoskonalenia, potrzeba „niesienia kaganca oświaty” oraz oddanie i zaangażowanie w codzienną działalność naukową zaowocują w przyszłości uznaniem dokonań i, kto wie, może również uzyskaniem honorowego tytułu doktora.

Można uznać, że pierwszy krok na tej drodze już Państwo uczyniliście, gdyż jest pewien element łączący Was z doktorem honoris causa – wspólny człon Waszych stopni i tytułów: „doktor”, który w tłumaczeniu z języka łacińskiego oznacza nauczyciela. Zostaliście więc niejako „naznaczeni”, wyróżnieni jako ci, którzy mają nauczać, służąc innym za przykład i wzór. Kształtujcie i wychowujcie więc kolejne pokolenia, nie zapominając jednocześnie o własnym rozwoju i podnoszeniu kwalifikacji, tak aby Wasza praca jeszcze przez wiele dziesięcioleci mogła służyć „prawdzie na zwycięstwo, ludzkości na pożytek, ojczyźnie na chwałę”.

Jeszcze raz serdecznie wszystkim Państwu gratuluję! Życzę szczęścia i wielu satysfakcjonujących sukcesów!

Laudacja dr. hab. Mariusza Maciejczaka, prof. SGGW z okazji nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr. hab. inż. Januszowi Żmiji

Dr hab. Mariusz Maciejczak, prof. SGGW

**Magnificencjo,
Szanowni Prorektorzy,
Wysoki Senacie,
Dostojny Doktorze Honoris Causa wraz z Rodziną
i Współpracownikami,
Szanowni Państwo!**

To dla mnie wielka radość, że przypadł mi w udziale zaszczyt wygłoszenia laudacji na cześć Pana Profesora Janusza Żmiji – profesora Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, byłego rektora tej znamienitej uczelni, którego Senat Akademicki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, na wniosek Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse, uhonorował najwyższą godnością akademicką – tytułem doktora honoris causa.

Profesor Janusz Żmija to osoba wyjątkowa – wybitny ekonomista rolny, zasłużony dydaktyk, mentor i autorytet nie tylko dla ekonomistów rolnych. To niestrudzony działacz na

rzecz społeczności akademickiej swojej uczelni, środowiska krakowskiego i ogólnopolskiego, małych ojczyzn i Ojczyzny. To także, albo przede wszystkim, wspaniały człowiek, wybitna osobowość.

W zaproszeniu na dzisiejszą uroczystość otrzymali Państwo biogram prof. Janusza Żmiji. Przygotowując go, stanąłem przed wyzwaniem, by na dwóch czystych kartkach papieru streścić niezwykle bogate życie zawodowe Profesora, Jego dotychczasową działalność i liczne osiągnięcia.

A przecież tych pięknych i mądrych kart dotychczas zapisanych podczas zawodowego życia Pana Profesora jest o wiele więcej. To książki, artykuły, raporty, ale także recenzje, opinie, prezentacje, przemówienia. Jak mawiał Mały Książę, jednak „Dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu”. Wiele nieskreślonych piórem kart to te, które zapisały się szacunkiem i wdzięcznością w sercach tych, którzy wiele zawdzięczają Panu Profesorowi. To właśnie szacunek i wdzięczność zgromadziła dziś w reprezentacyjnej Auli Kryształowej społeczność akademicką SGGW, w tym przedstawiciele Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse, Instytutu Ekonomii i Finansów i Wydziału Ekonomicznego oraz innych instytutów i wydziałów naszej Uczelni, a także liczne grono przedstawiciele społeczności akademickiej Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, dostojnych przedstawicieli i szacowne delegacje wielu polskich uczelni oraz znamienitych gości.

Profesor Janusz Żmija swoje publiczne wystąpienia niejednokrotnie zwykł rozpoczynać słowami: „Bardzo się cieszę, że jesteśmy tu razem”. I właśnie na tym słowie „razem”, jak na kamieniu węgielnym, od lat buduje i wspiera rozwój pięknego gmachu nauki i wielu pokoleń naukowców.

Szanowni Państwo!

Proszę pozwolić, że przybliżę niezwykłą drogę Pana Profesora do tego miejsca i czasu. Drogę, którą pokonywał dzięki pasji do nauki, licznym talentom, mądrości, wiedzy, pracowitości, wytrwałości, koncyliacyjności, zapewne niejednokrotnie naznaczoną trudem i wyrzeczeniami. Drogę, którą odmierzał kolejnymi sukcesami, dziś budzącymi tak duże uznanie.

Janusz Żmija urodził się 6 września 1949 roku w Rudnie w powiecie gliwickim. W 1968 roku ukończył Technikum Rolnicze w Nakle Śląskim. Podjęte studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie ukończył w 1973 roku i uzyskał tytuł magistra inżyniera rolnictwa. Następnie rozpoczął pracę jako asystent naukowo-dydaktyczny w Instytucie Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej w Krakowie. W tym okresie nawiązał współpracę naukową z prof. Tadeuszem Orkiszem z Instytutu Zootechniki w Balicach oraz z prof. Florianem Manieckim ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

W 1977 roku odbył u prof. Manieckiego trzymiesięczny staż naukowy związany z efektywnością ekonomiczną produkcji zwierzęcej, który zaowocował dalszą współpracą naukową w latach 1977–1985. W 1981 roku obronił rozprawę doktorską na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej w Krakowie, uzyskując stopień doktora nauk rolniczych. Po doktoracie dalej współpracował z Instytutem Zootechniki oraz SGGW – prowadził granty badawcze, a także rozwijał współpracę naukową z Wyższą Szkołą Rolniczą w Nitrze na Słowacji i z uczelniami rolniczymi w Debrecenie i Keszthely na Węgrzech.

W 1982 roku rozpoczął współpracę z Uniwersytetem w Rostocku (NRD), w którym m.in. odbył sześciomiesięczny staż naukowy. W 1992 roku na tej uczelni przeprowadził przewód habilitacyjny i uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego ekonomii rolnej. Nostyfikacja habilitacji w Polsce przeprowadzona została przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Procedura nadania tytułu profesora nauk ekonomicznych przeprowadzona została na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym SGGW. Tytuł profesora nauk ekonomicznych przyznany został decyzją Prezydenta RP 19 kwietnia 2002 roku. W 1997 roku Senat Akademii Rolniczej w Krakowie powołał prof. Janusza Żmiję na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 2005 roku na stanowisko profesora zwyczajnego.

Profesor Janusz Żmija to wybitny ekonomista rolny, znawca problematyki ekonomiki i organizacji produkcji zwierzęcej, jak również uznany w kraju i za granicą autorytet naukowy w zakresie agrobiznesu i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Głównymi kierunkami badań naukowych Profesora są: organizacja i ekonomika chowu bydła mlecznego i mięsnego, rozwój gospodarstw rolnych poprzez działania grupowe producentów, ekonomiczno-organizacyjne aspekty

produkcji zwierzęcej, problemy rozwoju małych (drobnych) gospodarstw rolnych, rozwój agrobiznesu i przedsiębiorczości na terenach wiejskich.

Janusz Żmija kierował lub był głównym wykonawcą 21 projektów badawczych, aktywnie uczestniczył w kilkudziesięciu międzynarodowych konferencjach naukowych. Opublikował łącznie 285 prac naukowych, w tym: 179 oryginalnych prac twórczych (ok. 30% zagranicznych), 14 książek i skryptów, 78 innych publikacji. Wykonał ponad 100 ekspertyz i opinii.

Profesor Janusz Żmija jest promotorem 142 prac magisterskich i 9 przewodów doktorskich, opiekunem 4 przewodów habilitacyjnych, recenzentem 29 przewodów doktorskich, recenzentem wydawniczym 6 rozpraw habilitacyjnych, recenzentem w 14 postępowaniach habilitacyjnych, recenzentem w 16 postępowaniach profesorskich oraz promotorem w 3 i recenzentem w 2 postępowaniach o nadanie tytułu doktora honoris causa. Został powołany przez Uniwersytet w Rostocku na zagranicznego recenzenta 2 prac doktorskich. Jest także recenzentem wydawniczym 14 monografii naukowych oraz kilkuset artykułów naukowych.

Profesor od początku pracy w Akademii Rolniczej w Krakowie, poza działalnością naukowo-dydaktyczną, zajmował wiele stanowisk związanych z funkcjonowaniem macierzystej uczelni oraz poza nią. Był kierownikiem Zakładu Agrobiznesu, kierownikiem Katedry Zarządzania i Marketingu w Agrobiznesie, dyrektorem Instytutu Ekonomiki i Zarządzania Przedsiębiorstwami. Przez dwie kadencje, w latach 1996–2002, pełnił funkcję prodziekana ds. studenckich, a w latach 2002–2005 dziekana Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego. W latach 2005–2012 piastował stanowisko rektora Akademii Rolniczej (po zmianie nazwy: Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie). W latach 2012–2016 i 2016–2020 był członkiem senatu macierzystej uczelni, pełniąc funkcję przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów. Obecnie przewodniczy Fundacji Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz pełni funkcję dyrektora Europejskiego Centrum Badawczego Drobnych Gospodarstw Rolnych.

Profesor Janusz Żmija w 2008 roku został wybrany przez zgromadzenie ogólne na wiceprzewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich – pełnił tę funkcję do 2012 roku. W latach 2014–2017 i 2018–2021 był członkiem Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w której sprawował funkcję przewodniczącego Komisji Uprawnień Akademickich. W latach 2008–2021 był członkiem

Artyści LZA PROMNI

Goście uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr. hab. inż. Januszowi Żmiji

Rady Naukowej Instytutu Zootechniki – PIB, członkiem Rady Naukowej Magurskiego Parku Narodowego oraz wiceprezydentem Visegrad University Association. W latach 1995–1997 był wiceprzewodniczącym Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu. W okresie współpracy z gospodarką był prezesem Rady Nadzorczej Spółki Skarbu Państwa „Plantpol” z siedzibą w Zaborze oraz członkiem Komitetu Sterującego przy Marszałku Województwa Małopolskiego. Współpracował także z ośrodkami doradztwa rolniczego, izbami rolniczymi, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W uznaniu zasług otrzymał wyróżnienia i odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Krzyż Zasługi, Złoty Medal Pontyfikatu Jana Pawła II, Medal Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze, tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze oraz liczne nagrody ministra nauki i szkolnictwa wyższego oraz rektora AR w Krakowie za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną.

Każdy naukowiec siłą do niestrudzonej pracy czerpie z wielu źródeł, ale tym najważniejszym jest rodzina – opoka, fundament i punkt odniesienia każdego działania. Profesor Janusz Żmija jest żonaty od 1974 roku. Z żoną Renatą mają dwóch synów: Jakuba i Dariusza oraz czworo wnucząt.

Profesor Janusz Żmija od kilku dziesięcioleci aktywnie i owocnie współpracuje z SGGW, w szczególności z przedstawicielami Wydziału Nauk Ekonomicznych, obecnie Instytutu Ekonomii i Finansów, w tym z: prof. Florianem Manieckim, prof. Wojciechem Ziętą, prof. Bogdanem Klepackim, prof. Henrykiem Runowskim, prof. Sławomirem Juszczykiem, dr. Józefem Żukiem. Był promotorem doktoratu honoris causa pracowników SGGW: prof. Wojciecha Ziętę i prof. Bogdana Klepackiego oraz przewodniczył procedurze nadania tej godności prof. Janowi Boczkowi. Wygłosił referaty na kilkudziesięciu konferencjach i seminariach naukowych organizowanych przez Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW. Był recenzentem pracowników SGGW w postępowaniach doktorskich (3), habilitacyjnych (8), profesorskich (4) oraz o nadanie doktoratu honoris causa (1). Wielokrotnie wspierał zarówno pracowników, wydziały, jak i uczelnię w realizacji planów oraz zamierzeń.

Społeczność Instytutu Ekonomii i Finansów SGGW niezwykle ceni prof. Janusza Żmiję jako wybitnego naukowca, specjalistę ekonomii rolnej, w szczególności ekonomiki i organizacji produkcji zwierzęcej, uznanego dydaktyka i mentora, a także dobrego człowieka, który swoją mądrością i życzliwością dzieli się chętnie z innymi.

Wręczenie dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

Według mnie o klasie i wielkości Profesora świadczy m.in. to, jaki temat wybrał na swój dzisiejszy wykład. Proszę pozwolić Panie Profesorze, że uchylę rąbka tajemnicy: Pan Profesor nie będzie mówił ani o sobie, ani o swoich osiągnięciach.

Profesor dr hab. Barbara Kutkowska z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, powołana na recenzentkę w przewodzie o nadanie tytułu doktora honoris causa, napisała, że „Profesor dr hab. Janusz Żmija jest uznanym i docenianym autorytetem naukowym w środowisku ekonomistów rolnych w Polsce i za granicą. Szeroki zakres współpracy z pracownikami Wydziału Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie, Jego zasługi w rozwoju młodej kadry naukowej tego ośrodka oraz znaczący udział w funkcjonowaniu jednostek naukowych w kraju stanowią podstawę do nadania prof. dr. hab. Januszowi Żmiji tytułu doktora honoris causa”.

Profesor dr hab. Roman Kisiel z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, recenzent w przewodzie o nadanie tytułu doktora honoris causa, również stwierdził: „Profesor dr hab. Janusz Żmija za swoje osiągnięcia był wielokrotnie nagradzany, wyróżniany i odznaczany, począwszy od odznaczeń państwowych po liczne medale za zasługi dla różnych

uniwersytetów i instytucji. W środowisku akademickim nadanie tytułu doktora honoris causa to wyróżnienie największej wagi. Uniwersytety i szkoły wyższe obdarzają tymi godnościami osoby o największych zasługach nie tylko w życiu naukowym, ale także publicznym. W konkluzji mojej opinii stwierdzam, że prof. Janusz Żmija jest właśnie taką osobą”.

Szanowni Państwo!

Mając na uwadze wybitne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne, na wniosek Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse, zważając na opinie wybitnych profesorów, Senat SGGW nadał prof. Januszowi Żmiji godność doktora honoris causa za:

- wybitny wkład w rozwój wiedzy społeczno-ekonomicznej z zakresu ekonomii rolnej, ze szczególnym uwzględnieniem ekonomiki i organizacji produkcji zwierzęcej,
- zasługi w kształceniu kadry i upowszechnianiu osiągnięć naukowo-badawczych z zakresu ekonomii rolnej oraz rozwoju wsi,
- wieloletnią twórczą współpracę i zasługi dla SGGW, zwłaszcza Instytutu Ekonomii i Finansów.

Dziękuję za uwagę.

Nauki ekonomiczno-rolnicze w środowisku krakowskim

Wykład prof. dr. hab. inż. Janusza Żmiji, dr. h.c. wygłoszony
21 listopada 2023 roku w czasie uroczystości nadania tytułu doktora
honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

**Magnificencje Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie i Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona
Kołłątaja w Krakowie,
Członkowie Senatów tych obu Uczelni,
Przedstawiciele Świata Nauki,
promowani Doktorzy Habilitowani i Doktorzy,
Drodzy Przyjaciele,
Szanowni Państwo!**

Z wielkim wzruszeniem przyjąłem decyzję JM Rektora i Wysokiego Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, do których podbudowę stanowiła uchwała Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse, o przyznaniu mi tego wyjątkowego wyróżnienia, jakim jest tytuł doktora honoris causa. Pragnę za to wyróżnienie serdecznie podziękować JM Rektorowi, Wysokiemu Senatowi oraz Radzie Dyscypliny Ekonomia i Finanse. Słowa wdzięczności kieruję także pod adresem promotora tego przewodu dr. hab. Mariusza Maciejczaka, prof. SGGW oraz recenzentów: prof. dr hab. Barbary Kutkowskiej i prof. dr. hab. Romana Kisielea. Chciałbym również podziękować JM Rektorowi, Senatowi oraz Dziekanowi Wydziału Rolniczo-Ekonomicznemu mojej macierzystej uczelni za stworzenie warunków do pracy naukowej. Mam pełną pokory świadomość, że dzisiejsze święto zawdzięczam wielu osobom, które przez te wszystkie lata były dla mnie ostoją. Cassandra Clare w powieści *Miasto niebiańskiego ognia* napisała: „(...) rodzina to nie krew. To ludzie, którzy cię kochają. Ludzie, którzy cię wspierają”, dlatego proszę pozwolić, że słowa podziękowania skieruję na ręce mojej żony Renaty. To właśnie Ona dźwigała ciężar mojej pracy, radowała się z sukcesów, ale i pocieszała, gdy wydawało się, że świat sprzysiął się przeciw nam. Teraz, po latach, z perspektywy dziadka rozumiem, jak wielkim wysiłkiem było prowadzenie domu w burzliwych okolicznościach przełomu lat 70. i 80. XX wieku, wychowanie

Prof. dr hab. inż. Janusz Żmija

naszych synów Jakuba i Dariusza, dziś już dorosłych ludzi mających własne rodziny.

Gdy po raz pierwszy jako student kierunku rolnictwo, prowadzanego na Wydziale Rolniczym wówczas jeszcze Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie, przekroczyłem progi Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, poczułem wielkość tej uczelni – pamiętam, że pomyślałem sobie wówczas: „Tak wygląda Szkoła Główna”. W symbolicznym wymiarze swoją drogę naukową zakończyłem właśnie w SGGW, gdyż wniosek o nadanie tytułu profesora procedowała Rada Wydziału Nauk Ekonomicznych SGGW w 2002 roku, dlatego słowa podziękowania kieruję również na ręce wszystkich pracowników SGGW, z którymi miałem zaszczyt i przyjemność przez te wszystkie lata współpracować.

Richelle Mead *W mocy ducha* napisała: „Nigdy tak naprawdę nie zdajesz sobie sprawy z tego, jak wielu ludzi troszczy się o ciebie, dopóki wszyscy nie pojawią się, żeby cię wspierać”. Cieszę się z obecności tak wielu moich przyjaciół z Warszawy, Krakowa, Nakła Śląskiego oraz całej Polski. Na drodze do dzisiejszego święta była praca na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie, w KRASP-ie, Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Gdy patrzę na te lata, to mogę powiedzieć, że miałem szczęście, bo otaczali mnie dobrzy ludzie – przyjaciele, których poznałem, gdy przyszedł czas wielkiej próby. Serdeczne podziękowanie składam właśnie na ich ręce. W uroczystości dzisiejszej uczestniczą także habilitanci i doktoranci, dlatego proszę pozwolić, że kończąc tę część, zwrócę się również do nich. Przed Wami długa, trudna, lecz fascynująca droga, której nie sposób przejść w pojedynkę. Zechciejcie uwierzyć, że gdy fortuna będzie kapryśna, współpracownicy zawodni, ostoją będzie rodzina – bo ona nigdy nie zawodzi.

**Proszę pozwolić, że przejdę teraz do wykładu,
który zatytułowałem: Nauki ekonomiczno-rolnicze
w środowisku krakowskim**

Właściwe zrozumienie miejsca i roli nauk ekonomiczno-rolniczych w środowisku krakowskim wymaga, jak się wydaje, ujęcia historycznego, gdyż to ono uwarunkowało owo *sui generis* charakteru rolnictwa, a co z tym związane – swoistości wyzwań badawczych. Podążając śladem krajów zachodniej Europy, w Polsce w 1588 roku wydano pierwszy podręcznik z zakresu organizacji i ekonomiki rolnictwa autorstwa Anzelma Gostomskiego pt. *Gospodarstwo*. W tym samym czasie Marcin Grosser opisał system gospodarowania chłopów na Śląsku, wskazując na ważność opłacalności produkcji i jej zbytu dla gospodarstw rolnych. Gospodarstwa te charakteryzowały się wielostronnością, tzn. oprócz produkcji rolniczej zajmowały się również produkcją uboczną taką jak pszczelarstwo czy przetwórstwo drewna. Był to XVI wiek zwany w historiografii złotym wiekiem i słusznie, gdyż epoka jagiellońska była czasem mlekiem i miodem płynącym. Niestety po tym rozkwicie Polska chyliła się ku upadkowi. Uniesienia i euforię sukcesów musiała zastąpić żmudna praca organiczna, praca u podstaw – lecz to dzięki niej nie daliśmy „pogrześć mowy”. Zanim to nastąpiło, w XVIII wieku na podkreślenie zasługuje postać Krzysztofa Kluka – księdza z Ciechanowa oraz jego opracowania o rolnictwie. Autor ten szerzył oświatę rolniczą, propagując

gospodarkę płodozmianową oraz stosowanie nowych metod organizacji produkcji rolniczej. W XVII i XVIII wieku nastąpił wyraźny postęp w technologii produkcji, a rolnictwo zaczęło być coraz bardziej wydajne. Postęp w rolnictwie polskim był w dużej mierze efektem przyswajania wiedzy i sposobów gospodarowania z krajów Europy Zachodniej. Można także zaobserwować w tym czasie początki doświadczeń naukowych w rolnictwie. Wprowadzenie nowych technologii i sposobów gospodarowania w rolnictwie napotykały jednak opór większości szlachty, a szczególnie niepiśmiennego chłopstwa. Do postępowo prowadzonych gospodarstw rolnych zaliczyć można m.in. gospodarstwa Dezydiera Chłapowskiego, Andrzeja Zamoyskiego, Stanisława Małachowskiego czy Stanisława Poniatowskiego. Dezydery Chłapowski opracował podręcznik pt. *O rolnictwie*. Przedstawił w nim sposoby gospodarowania w Anglii, które zastosował w swoich gospodarstwach. Na uwagę zasługuje także działalność Michała Oczapowskiego, który w 12-tomowym opracowaniu pt. *Gospodarstwo wiejskie* przedstawił rolę i zadania działów gospodarstwa wiejskiego, w tym ekonomiki rolnictwa w poprawie efektywności gospodarowania.

Zorganizowane nauczanie oraz kształcenie akademickie w zakresie rolnictwa początkowo miało charakter przekazywania wiedzy i umiejętności praktycznych mających na celu poprawę gospodarowania i produktywności. Powstała 250 lat temu Komisja Edukacji Narodowej proponowała wprowadzenie nauczania rolnictwa we wszystkich typach szkół, co miało przyczynić się do postępu i pozytywnych przemian na wsi. Zamierzenia te nie zostały jednak zrealizowane w pełni, gdyż naukę rolnictwa wprowadzono jedynie do szkół średnich. Komisja Edukacji Narodowej zainicjowała w 1780 roku reformę Akademii Krakowskiej i powołanie Katedry Rolnictwa. Utworzenie tej katedry na Akademii Krakowskiej nastąpiło dopiero w 1806 roku i funkcjonowała ona tylko trzy lata. W 1803 roku utworzono na Uniwersytecie Wileńskim Katedrę Gospodarstwa Wiejskiego, która swoją działalność prowadziła tylko do 1833 roku. Od 1820 roku zaczął działać w Marymoncie koło Warszawy Instytut Agronomiczny, w którym od 1840 roku prowadzono kształcenie na Wydziale Rolniczym i Leśnym. Po licznych reformach przeniesiono go do utworzonego w Puławach Instytutu Politechnicznego i Rolniczo-Leśnego.

Od 1906 roku przy Towarzystwie Kursów Naukowych w Warszawie działał Wydział Rolniczy przekształcony następnie w Wyższą Szkołę Rolniczą, a od 1920 roku w Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego. W Krakowie w 1890 roku utworzono Studium Rolnicze na Wydziale Filozoficznym

Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studium to funkcjonowało w latach 1890–1923. Z myślą o jego rozwoju wybudowano przy ul. Żabiej (obecnie al. Adama Mickiewicza) *Collegium Agronomicum*, zakupiono gospodarstwo rolne Mydlniki z przeznaczeniem na zakład doświadczalny (1912 r.) oraz założono w Prądniku Czerwonym ogród warzywno-owocowy (1904 r.). W 1923 roku władze UJ powołały Wydział Rolniczy. Poza Krakowem i Warszawą kształcenie rolnicze na przełomie wieków XIX i XX prowadzono także w Wyższej Szkole Rolniczej w Dublinach (od 1901 r. przemianowanej na Akademię Rolniczą) oraz w Wyższej Szkole Rolniczej w Żabikowie (1870–1877) pod Poznaniem.

Rozbiory Polski odsunęły realizację reformy oświaty rolniczej na dalsze lata (w zależności od prowadzonej polityki zaborców). To właśnie wówczas nakreśliły się najgłębsze różnice w prowadzeniu polityki i edukacji rolniczej. Ostatecznie Śląsk stał się częścią Cesarstwa Pruskiego, które programowo poprzez rugowanie Polaków z ziemi oraz walkę z językiem i religią (*kulturkampf*) zwalczało wszelkie ślady polskości. Dostrzeżono jednak potencjał gospodarstw rolnych komasowanych i przekazywanych pod zarząd pruski, dlatego rozwijano technologie upraw, czemu służyć miały także kursy rolnicze. Warszawa i część Mazowsza znajdujące się pod zaborem rosyjskim zmagaly się z represjami językowymi i politycznymi. Ogłaszane branki i popowstańcze zsyłki

dziesiątkowały elitę tej części społeczeństwa dawnej Polski. Narzucony system szkolny i rusyfikacja połączona z brakiem dbałości o rozwój tych ziem powodowały rosnące dysproporcje zwłaszcza w porównaniu z obszarami zagarniętymi przez Prusy. Galicja i Lodomeria były częścią Austro-Węgier, lecz to nie Kraków stał się motorem postępu nauki, a Wilno, Lwów i Dubliny. Wielonarodowe i wielojęzyczne cesarstwo Habsburgów dopuszczało częściową autonomię polityczną i nauczanie w języku polskim, co postrzegane było jako ostoją narodowej tradycji.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku przystąpiono do odbudowy bazy i kształcenia rolniczego na poziomie akademickim. Odbywało się ono w SGGW, w UJ – w Studium Rolniczym przekształconym następnie w Wydział Rolniczy, w Akademii Rolniczej w Dublinach na Wydziale Rolniczo-Leśnym (1919 r.), włączonym następnie do Politechniki Lwowskiej. Dość wspomnieć, że to tam rozwinęła się lwowska szkoła matematyczna, której przedstawiciele Stefan Banach czy Stanisław Ulam dosłownie zmienili świat. Po zakończeniu II wojny światowej przystąpiono do organizacji szkolnictwa w nowych granicach państwa. I chociaż wówczas Dubliny, Lwów i Wilno znalazły się poza Polską, to jednak kadra naukowa przeniesiona na tzw. ziemie odzyskane stanowiła zaczątek rozwoju takich ośrodków akademickich, jak: Wrocław, Gliwice czy Poznań. Wielu uczonych wybrało także

Goście uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr. hab. inż. Januszowi Żmiji

Kraków, nadając mu nowego dynamizmu i znaczenia. Chcąc stworzyć nową sieć rolniczego kształcenia akademickiego, w 1953 roku wyodrębniono z UJ Wyższą Szkołę Rolniczą w Krakowie. W tym roku obchodziliśmy jubileusz 70-lecia autonomicznej działalności naszej *Alma Mater*. Po okresie transformacji społeczno-gospodarczych zapoczątkowanych w 1989 roku uczelnie o profilu rolniczym zaczęły poszukiwać również dla siebie nowego miejsca w strukturze nauki i edukacji akademickiej. Część uczelni zaczęła się łączyć, inne, pozostając samodzielne, zmieniły swój status akademicki – w 2008 roku Akademia Rolnicza w Krakowie zmieniła nazwę na Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

Początki rozwoju nauk ekonomiczno-rolniczych w środowisku krakowskim związane są z chwilą tworzenia towarzystw i stowarzyszeń naukowych, do których należeli bardziej światli ziemianie mający praktyczną i naukową wiedzę o gospodarce rolnej, często zweryfikowaną przez kształcenie i staże zagraniczne. Rozwój nauk rolniczo-ekonomicznych nastąpił w środowisku krakowskim szczególnie z chwilą utworzenia w 1890 roku Studium Rolniczego przy Wydziale Filozoficznym UJ. Pierwszym profesorem nauk ekonomicznych w nowo utworzonym Studium Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego był Władysław Lubomęski (1841–1907), wcześniej zatrudniony w Wyższej Szkole Rolniczej w Dublinach. Z chwilą przejścia do Krakowa otrzymał on nominację na profesora w Katedrze Zarządzania Gospodarstwem Wiejskiego. Prowadził badania naukowe dotyczące organizacji gospodarstw rolnych i ekonomii rolnictwa. Dużą uwagę zwracał na kształcenie praktyczne oraz upowszechnianie wiedzy i nowości technologicznych wśród włościan.

Następcą prof. Władysława Lubomęskiego został prof. Stefan Surzycki (1864–1936). Był on wybitną postacią w nauce ekonomiczno-rolniczej oraz w organizacji Wydziału Rolniczego UJ. Profesor Surzycki to wielki patriota, walczył o niepodległość Polski, przez co był relegowany z wielu uczelni na ziemiach polskich będących pod zaborami. Studiował w Niemczech (w Halle i Lipsku). Bezpośrednio przed zatrudnieniem w Studium Rolniczym UJ pracował w średniej szkole rolniczej w Czernichowie pod Krakowem jako nauczyciel. W Studium Rolniczym UJ objął w 1909 roku kierownictwo Katedry Zarządu Gospodarstwa Wiejskiego przemienionej później w Katedrę Ekonomii Rolniczej. Będąc dyrektorem Studium Rolniczego UJ, przeprowadził jego reorganizację. Wydłużył okres studiowania z trzech do czterech lat oraz poszerzył program studiów o udział nauk ekonomicznych. W 1923 roku doprowadził do powołania

na UJ Wydziału Rolniczego ze specjalnością ekonomiczno-spółdzielczą. Był pierwszym dziekanem Wydziału Rolniczego. W 1924 roku prof. Surzycki zorganizował w ramach wydziału Wyższy Naukowy Kurs Spółdzielczy – pierwszą szkołę tego typu w Europie. Jego pasją naukową była agronomia społeczna oraz ruch spółdzielczy, w którym widział możliwość rozwoju drobnego rolnictwa.

Ważną postacią krakowskiego środowiska naukowego był również – ale przez krótki okres – Stefan Moszczeński (1871–1946), który został zatrudniony w Katedrze Rolnictwa. W 1908 roku profesor przeszedł jednak do Warszawy, gdzie wykładał m.in. naukę zarządu, rachunkowość gospodarstw wiejskich czy organizację pracy.

Następcą prof. Stefana Surzyckiego był prof. dr hab. Stefan Schmidt (1889–1977). Profesor Schmidt studiował na UJ, a następnie w Halle na kierunku rolniczo-ekonomicznym. Tam też uzyskał stopień doktora. Po uzyskaniu habilitacji na Wydziale Filozoficznym UJ odbył liczne zagraniczne staże naukowe, m.in. w USA i Danii. W 1933 roku Profesor objął na UJ kierownictwo Katedry Ekonomii Rolnej. Prowadził badania naukowe i wykładał statystykę matematyczną, ekonomię rolnictwa, ekonomię gospodarczą. Został aresztowany 6 listopada 1939 roku na UJ przez Niemców w ramach Sonderaktion Krakau i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen, z którego powrócił. Od 1947 roku prof. Stefan Schmidt pełnił funkcję dziekana Wydziału Rolniczego UJ i organizował działalność wydziału. W latach 1950–1953 ze względów *stricte* politycznych został odsunięty od pracy naukowo-dydaktycznej. Powrócił do niej w 1953 roku – pracował w Katedrze Statystyki Matematycznej w nowo tworzonej Wyższej Szkole Rolniczej. Profesor Schmidt był naukowcem o bogatym dorobku naukowym, bardzo dobrze wykształconym, znającym biegle kilka języków, co pozwalało mu na szeroką współpracę międzynarodową.

Z chwilą utworzenia Wyższa Szkoła Rolnicza w Krakowie (29 lipca 1953 r.) miała cztery katedry nauk ekonomicznych, a mianowicie: Katedrę Ekonomii Politycznej, którą kierował mgr Jan Pawlik (na stanowisku zastępcy profesora); Katedrę Polityki Agrarnej, którą kierował mgr Tadeusz Rychlik (zastępca profesora); Katedrę Socjalistycznych Przedsiębiorstw, którą kierował dr Józef Kubica (zastępca profesora); Katedrę Podstaw Marksizmu i Leninizmu, którą kierował Roman Nurowski (adiunkt).

Chciałbym teraz przedstawić niektórych pracowników naukowych krakowskiej uczelni rolniczej, którzy w mojej opinii przyczynili się do rozwoju nauk ekonomiczno-rolniczych. Do pierwszej grupy zaliczyłem profesorów prowadzących

badania naukowe i dydaktykę w zakresie ekonomiki i organizacji rolnictwa.

Do grupy tej należy zaliczyć prof. dr. Tadeusza Rychlika (1922–1993), który pełniąc funkcję kierownika Katedry Polityki Agrarnej, był zatrudniony w WSR w Krakowie do początków lat 60. ubiegłego wieku. Profesor Rychlik był następcą prof. Schmidta i kierował od 1950 roku Katedrą Polityki Agrarnej utworzoną na UJ w miejsce Katedry Ekonomii Rolnej. Profesor Rychlik w czasie okupacji był aktywnym uczestnikiem ruchu oporu i więźniem obozów koncentracyjnych Auschwitz i Mauthausen. W okresie pracy w Krakowie prowadził badania naukowe związane z gospodarką ziemią oraz ustrojem rolnym. Następnie przeszedł z Krakowa do SGGW, gdzie pracując naukowo, zdobywał kolejne stopnie naukowe oraz uzyskał tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych. W SGGW prof. Rychlik pełnił funkcję dyrektora Instytutu Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolnych. Był ceniony za swój dorobek naukowy oraz aktywność organizacyjną.

Szczególne miejsce w naukach ekonomiczno-rolniczych w środowisku krakowskim zajmuje prof. dr Józef Kubica (1906–1991), który prowadził badania z zakresu organizacji i ekonomiki rolnictwa, głównie obszarów górskich i podgórszych oraz rejonizacji produkcji rolniczej. Miał wielki talent organizacyjny. Pełnił funkcję dziekana Wydziału Rolniczego UJ (1951–1953) i rektora WSR w Krakowie (1953–1962). Jako profesor wypromował liczne grono specjalistów rolnictwa, z których wielu zdobyło stopnie i tytuły naukowe. Rektor Józef Kubica szczególnie zasłużył się dla rozwoju bazy materialno-technicznej WSR w Krakowie. Był organizatorem WSR w Krakowie i Zakładu Gospodarki Górskiej PAN. Przez wiele lat pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN (1960–1976).

Po prof. Józefie Kubicy dyrektorem Instytutu Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa został doc. dr hab. Józef Martyna (1934–1982), absolwent WSR w Krakowie. Stopnie naukowe uzyskał na macierzystej uczelni z zakresu ekonomiki rolnictwa. Badania naukowe prowadził z zakresu racjonalizacji produkcji rolniczej, ze szczególnym uwzględnieniem specjalizacji oraz ekonomiki i organizacji produkcji zwierzęcej. Był bardzo aktywny naukowo, przedsiębiorczy, sprawny organizacyjnie oraz życzliwy dla swoich pracowników. Przyczynił się do rozwoju naukowego katedry oraz specjalizacji dydaktycznej z zakresu ekonomiki rolnictwa w Akademii Rolniczej w Krakowie. Docent Martyna dbał o rozwój naukowy swoich pracowników oraz jakość procesu dydaktycznego. Zmarł nagle i przedwcześnie w 1982 roku, pozostawiając

niedokończone plany rozwoju naukowo-dydaktycznego swoich pracowników i studentów.

Następcą doc. Józefa Martyny został prof. dr hab. Eugeniusz Otoliński (1932–2013), który wprowadził inny styl zarządzania Instytutem, co wpłynęło na rozwój naukowy zatrudnionej tam kadry. Profesor Otoliński był skoncentrowany na swojej pracy naukowej. Zajmował się bardziej organizacją i zarządzaniem gospodarstw państwowych oraz spółdzielczych niż rozwojem naukowym swoich pracowników. Na skutek zmian strukturalnych w organizacji Uczelni (1994 r.) utworzono w strukturze Wydziału Rolniczego trzy samodzielne jednostki ekonomiczne, a mianowicie: Zakład Agrobiznesu kierowany przez dr. hab. inż. Janusza Żmiję, Zakład Socjologii i Rozwoju Wsi kierowany przez prof. dr. hab. Stanisława Moskala oraz Katedrę Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa kierowaną przez prof. dr. hab. Eugeniusza Otolińskiego. Z chwilą przejścia prof. Otolińskiego na emeryturę jego następcą został (od 2002 r.) prof. dr hab. inż. Wiesław Musiał (ur. 1953), który swoje badania naukowe prowadził w zakresie problemów ekonomiki i organizacji gospodarstw indywidualnych, zwłaszcza gospodarki ziemią i zagadnień reprodukcji majątku produkcyjnego w rolnictwie terenów Polski Południowej. W 2003 roku został wybrany do Rady Naukowej Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN w Warszawie, a od 2007 roku jest członkiem Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN. Podjął badania nad problemami rozwoju terenów górskich i górzystych Karpat oraz polityki rolnej i interwencjonizmu w rolnictwie Unii Europejskiej. Katedrą Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa kierował do 2020 roku, zwracając szczególną uwagę na rozwój badań naukowych i jakość procesu dydaktycznego. Wprowadził nową jakość w zarządzaniu Katedrą.

Utworzonym w 1994 roku Zakładem Agrobiznesu, a następnie Katedrą Zarządzania i Marketingu w Agrobiznesie oraz Instytutem Ekonomiki i Zarządzania kierował prof. dr hab. inż. Janusz Żmija (ur. 1949). Przez dwie kadencje, w latach 1996–2002, pełnił funkcję prodziekana ds. studenckich, a w latach 2002–2005 dziekana Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego. W latach 2005–2012 był rektorem Akademii Rolniczej, a następnie Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Głównymi kierunkami moich badań naukowych były problemy organizacji i ekonomiki chowu bydła, rozwoju gospodarstw rolnych poprzez działania grupowe, problemy rozwoju małych gospodarstw rolnych i rozwoju agrobiznesu oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich południowo-wschodniej Polski. Szczególną uwagę zwracałem na rozwój naukowy zatrudnionych w katedrze

Kolegium Rektorskie SGGW

pracowników oraz rozwój badań naukowych i jakość procesu dydaktycznego.

Ekonomia swój warsztat badawczy opiera w znacznej mierze na modelach matematycznych. Po utworzeniu w WSR w Krakowie Katedry Statystyki Matematycznej, kierowanej od 1953 roku przez prof. Stefana Schmidta, w 1956 roku został w niej zatrudniony docent Jan Pocię (1916–2005). W 1960 roku przejął on kierownictwo tej Katedry. Docent Pocię prowadził zajęcia dydaktyczne ze statystyki matematycznej i powstającej wówczas informatyki. Specjalizował się w organizacji rolnictwa oraz zastosowaniu metod statystyczno-matematycznych i ekonometrii w rolnictwie. Po kilkuletnim wakacie, w trakcie którego Katedrą kierował dr inż. Jan Krawontka, Katedrę Statystyki Matematycznej przejął w latach 1992–2018 prof. dr hab. Karol Kukuła (ur. 1948), który przeszedł do Akademii Rolniczej z Akademii Ekonomicznej w Krakowie i w kolejnych latach znacząco wzmocnił naukowo i rozwinął kadrowo Katedrę. Jego zainteresowania naukowe skupiają się na zagadnieniach związanych ze statystyczną analizą struktur ekonomicznych i z wielowymiarową analizą porównawczą.

Drugą grupę nauk ekonomiczno-rolniczych w krakowskim środowisku naukowym tworzą profesoria prowadzący badania i dydaktykę w zakresie ekonomii. Na studiach rolniczych na UJ ekonomię wykładali wspomniani już profesoria: Władysław Lubomęski, Stefan Surzycki oraz Stefan Schmidt. W kolejnych latach na UJ oraz w WSR w Krakowie ekonomię wykładał prof. dr hab. Jan Czarkowski.

Można go śmiało zaliczyć do grupy wybitnych profesorów krakowskiego środowiska ekonomicznego. Profesor Czarkowski (1910–1995) kierował Katedrą Ekonomii Politycznej. Obszarem jego zainteresowań naukowych były zagadnienia związane m.in. z historią myśli ekonomicznej w zakresie pieniądza i polityki pieniężnej, teorii holizmu, struktur przestrzennych regionów, prognozowania.

Po prof. Janie Czarkowskim w Katedrze Ekonomii Politycznej badaniami naukowymi i działalnością dydaktyczną zajmowała się liczna grupa pracowników. Ze względu na ograniczone możliwości tego opracowania należy tu wymienić osiągnięcia naukowo-dydaktyczne prof. dr hab. Jana Siekierskiego (ur. 1939). Jest on absolwentem Wydziału Rolniczego WSR w Krakowie specjalizacji ekonomika rolnictwa i doktorantem prof. dr hab. Jana Czarkowskiego, profesorem nauk ekonomicznych. Profesor Siekierski wykładał ekonomię na różnych wydziałach macierzystej uczelni oraz w Akademii Ekonomicznej w Krakowie, w której był również w latach 1991–2002 zatrudniony w Katedrze Teorii Ekonomii. Jego badania naukowe dotyczą teorii ekonomii, ekonomii rolnictwa i gospodarki żywnościowej, teorii gospodarki rynkowej, w tym usług, procesów transformacji systemowej gospodarki, szczególnie rolno-żywnościowej.

Trzecią grupę w naukach ekonomiczno-rolniczych stanowią zagadnienia związane z ekonomią społeczną. Tematykę problemów ekonomii społecznej w badaniach ekonomiczno-rolniczych w środowisku krakowskim pierwszy podjął prof. Stefan Surzycki. Bliskie mu były problemy polityki rolnej, w tym rozwoju ruchu spółdzielczego czy kółek rolniczych na wsi. Problematyka społeczno-ekonomiczna przewijała się także w publikacjach profesorów: Franciszka Bujaka, Leona Marchlewskiego, Stanisława Wojciechowskiego oraz Stefana Schmidta. Na uwagę zasługuje tu działalność naukowa prof. dr hab. Franciszka Kolbusza oraz prof. dr. hab. Stanisława Moskala. Ich działalność była widoczna na polu nauk społeczno-ekonomicznych. Profesor Kolbusz (1929–2015) był w latach 1968–1978 kierownikiem Katedry Polityki Agrarnej Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych AR w Krakowie. Bardzo aktywny zawodowo, pełnił wiele funkcji poza uczelnią. Łączył działalność naukowo-dydaktyczną z działalnością społeczno-państwową. Jego zainteresowania naukowe obejmowały ekonomikę gospodarki żywnościowej, w tym szczególnie rolnictwa, politykę agrarną, rynek rolny, spółdzielczość. Z kolei prof. Moskał (1935–2019) to absolwent socjologii UJ i rolnictwa WSR w Krakowie. Zajmował się socjologią wsi, szczególnie rejonów górskich i podgórszych. Uchodził za autorytet w zakresie wiedzy

Kolegium Rektorskie SGGW oraz prof. dr hab. inż. Janusz Żmija

o ekonomii subregionów oraz problemów społecznych. Badał przemiany społeczne na obszarach górskich. Był zatrudniony jako profesor w WSR i AR w Krakowie oraz w latach 1979–1986 na Uniwersytecie Rolniczym w Algierze.

Czwartym obszarem badawczym w naukach ekonomiczno-rolniczych podejmowanych w środowisku krakowskim jest umownie nazwane „doradztwo rolnicze”, gdyż podejmowano tu również problemy rozwoju wsi. Do pionierów tej nauki można zaliczyć profesorów Władysława Lubomęskiego i Józefa Kubicę, prowadzącego doświadczenia terenowe i doradztwo rolnicze w latach 30. XX wieku, gdy pracował w Izbie Rolniczej w Krakowie.

W 1962 roku w WSR w Krakowie utworzono Zakład Upowszechniania Postępu w Rolnictwie, którym kierował prof. dr Stanisław Jełowicki (1899–1972), specjalista z zakresu hodowli owiec, mający duże doświadczenie i umiejętności praktyczne oraz doradcze, które nabył podczas pracy w Pomorskiej Izbie Rolniczej i w Związku Hodowców Owiec. Wcześniej, tj. od 1955 roku, kierował Zakładem Hodowli Owiec w WSR w Krakowie.

Na uwagę w tym obszarze badawczym zasługują osiągnięcia naukowe i wdrożeniowe dr hab. inż. Józefa Kani, prof. URK (ur. 1950), który od 1972 do 1992 roku pracował w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, a od 1992 roku przejął kierownictwo w Zakładzie Doradztwa

Rolniczego, a następnie Zakładzie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Doradztwa. Odbił kilkuletnie staże zawodowe w praktyce rolniczej oraz zagraniczne, głównie w USA. W 2008 roku uzyskał w SGGW stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii. Uczestniczył jako kierownik oraz ekspert w wielu projektach krajowych i zagranicznych. Jest organizatorem Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego współpracującego z praktyką rolniczą. Jego zainteresowania naukowo-badawcze dotyczą głównie ekonomiki i organizacji gospodarstw indywidualnych, efektów wdrażania instrumentów wspólnej polityki rolnej, a także potrzeb doradczych oraz edukacyjnych rolników i doradców.

W Krakowie problematyką ekonomiczno-rolniczą związaną z problemami rozwoju obszarów wiejskich czy socjologią wsi zajmowali się także inni pracownicy nauki. Przykładowo na UJ geografią gospodarczą i rozwojem terenów wiejskich zajmował się prof. dr hab. Czesław Guzik, a socjologią wsi prof. dr hab. Lucjan Kocik. Socjologią wsi na UJ zajmują się aktualnie prof. dr hab. Krzysztof Gorlach i dr hab. Piotr Nowak, prof. UJ. Na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w mniejszym lub większym zakresie badania ekonomiczno-rolnicze prowadzą: prof. dr hab. Kazimierz Zieliński, prof. dr hab. Krzysztof Firlej, dr hab. Dariusz Żmija, prof. UEK oraz kilku młodych pracowników naukowych.

Współpraca naukowa pomiędzy krakowskimi ośrodkami naukowymi przebiega dobrze, przyczyniając się do rozwoju tych nauk.

Podsumowując rozwój nauk ekonomiczno-rolniczych w środowisku krakowskim można stwierdzić, że okresem niekorzystnym były czasy stalinizmu w Polsce, kiedy to zwalniano pracowników naukowych ze względów politycznych. Za przykład mogą posłużyć osoby prof. Stefana Schmidta, wybitnego uczonego, czy doc. Jana Pocięja. Stagnacja w rozwoju badań naukowych wystąpiła również na początku lat 80. ubiegłego wieku, po stanie wojennym. Transformacja społeczno-gospodarcza zapoczątkowana w 1989 roku przyniosła ożywienie współpracy międzynarodowej oraz zwiększyła aktywność w badaniach naukowych. Na ożywienie badań oraz wprowadzenie nowych kierunków studiów, w tym szczególnie ekonomicznych, znaczący wpływ miało wdrożenie w Polsce zasad gospodarki rynkowej oraz wstąpienie do Unii Europejskiej.

Znaczący wpływ na rozwój w krakowskim środowisku nauk ekonomiczno-rolniczych miało powołanie w Akademii Rolniczej, a następnie w Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie specjalności agroekonomia, a później kierunków

Prof. dr hab. inż. Janusz Żmija i rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada

ekonomia i zarządzanie. W wyniku zmian programowych w dydaktyce oraz w strukturze organizacyjnej Wydział Rolniczy zmienił w 2002 roku nazwę na Wydział Rolniczo-Ekonomiczny. W latach 2002–2015 nastąpił na AR (później UR) w Krakowie dynamiczny rozwój nauk ekonomicznych, co skutkowało przyznaniem w 2015 roku Wydziałowi Rolniczo-Ekonomicznemu uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, a po zmianie ustawy w dyscyplinie ekonomia i finanse. Rozwój nauk ekonomicznych w AR i UR w Krakowie był możliwy dzięki współpracy i wsparciu naukowemu Wydziału Nauk Ekonomicznych SGGW. Podjęcie ważnych dla nauki i gospodarki narodowej problemów wpłynęło na rozwój nauk ekonomiczno-rolniczych oraz współpracę z praktyką gospodarczą. W większości badania naukowe dotyczyły problemów terenów wiejskich południowej i południowo-wschodniej Polski, w tym szczególnie rozwoju wsi i rolnictwa rozdrobnionego. Mając na względzie aktywizację badań naukowych oraz współpracę z instytucjami gospodarki narodowej, w tym żywnościowej, utworzono w 2011 roku na UR w Krakowie Europejskie Centrum Badawcze Drobnych Gospodarstw Rolnych. Centrum oprócz organizowania corocznych konferencji podejmuje się badań ważnych i aktualnych problemów drobnych gospodarstw rolnych oraz szkolenia w zakresie postępu naukowo-technicznego w rolnictwie. Centrum to kierowane przeze mnie przez wiele lat wydawało *Problemy Drobnych Gospodarstw Rolnych*, a obecnie ukazują się monografie związane z problemami rolnictwa rozdrobnionego. Pracownicy jednostek ekonomicznych UR w Krakowie wykazują dużą aktywność ukierunkowaną na przekazywanie wiedzy i innowacji do praktyki gospodarczej oraz współpracę z instytucjami okołorolniczymi krajowymi i zagranicznymi. Znaczące sukcesy na tym polu ma również Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego, którego siedzibą jest UR w Krakowie. Stowarzyszenie jest samodzielną instytucją, ale bardzo ściśle współpracuje z Uczelnią. Stanowi ono pomost pomiędzy Uczelnią a praktyką gospodarczą, wdrażając osiągnięcia nauki do rozwoju obszarów wiejskich oraz wsi. Jest jednostką, która zrzesza i współpracuje z ośrodkami doradztwa rolniczego południowej i południowo-wschodniej Polski w zakresie wprowadzania postępu naukowo-technicznego na terenach wiejskich.

Tak oto czerpiąc z dorobku wielu pokoleń uczonych, trwa w krakowskim ośrodku rozwój nauk ekonomiczno-rolniczych, który przyczynia się do rozwoju obszarów wiejskich, w tym wzrostu poziomu życia ich mieszkańców.

Wręczenie dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów

Uroczystość odbyła się 21 października 2023 roku. Dyplom otrzymało 12 doktorów habilitowanych, w tym 10 pracowników SGGW.

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne** otrzymała:

- Magdalena Ewa PAWEŁKOWICZ

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie weterynaria** otrzymali:

- Michał Konrad KRZYŚIAK
- Ewa Anna DŁUGOSZ (dyplom uznania)

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo** otrzymała:

- Kamila Ewa KLIMEK

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka** otrzymała:

- Marzena Teresa SUCHOCKA

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo** otrzymała:

- Dobrochna ADAMEK-URBAŃSKA

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia** otrzymała:

- Agata Urszula FABISZEWSKA (dyplom uznania)

Stopień **doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia** otrzymały:

- Anna SADOWSKA
- Katarzyna Jolanta DZIENDZIKOWSKA

Uroczystość wręczenia dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

Prorektor ds. nauki prof. dr hab. Tomasz Okruszko

Wręczenie dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

- Katarzyna NAJMAN
- Anna ONOPIUK
- Marzena Anna TOMASZEWSKA

Podczas uroczystości wypromowanych zostało także 20 doktorów, w tym 5 pracowników SGGW.

Stopień **doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo** otrzymali:

- Elżbieta Danuta BODECKA
- Krzysztof Tomasz KOŁATAJ

Stopień **doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne** otrzymała:

- Ewa BORZĘCKA

Stopień **doktora w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria** otrzymali:

- Ewelina Justyna KWIECIEŃ (dyplom uznania)
- Andrzej Jan ŁOBACZEWSKI (dyplom uznania)

Stopień **doktora w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka** otrzymała:

- Karolina KOCISZEWSKA (dyplom uznania)

Stopień **doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne** otrzymała:

- Olga BYTNER (dyplom uznania)

Stopień **doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo** otrzymali:

- Maciej Radosław MIĄSKO (dyplom uznania)
- Hubert SZUDROWICZ

Stopień **doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse** otrzymali:

- Mirosław LEGUTKO
- Łukasz GRZĘDA
- Robert Roman STOLARSKI

Stopień **doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia** otrzymały:

- Karolina Agnieszka DOLATOWSKA-ŻEBROWSKA
- Iwona SZYMAŃSKA

Stopień **doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia** otrzymali:

- Michał Wojciech WRZOSEK
- Michał Oskar WIATROWSKI
- Dominika Anna SKOLMOWSKA
- Agnieszka Dorota STELMASZCZYK-KUSZ (dyplom uznania)
- Agata SZCZEBYŁO

Stopień **doktora w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria mechaniczna** otrzymała:

- Ewa TULSKA

Sesja naukowa w Instytucie Medycyny Weterynaryjnej

Sesja naukowa poświęcona bezpieczeństwu żywności pochodzenia zwierzęcego w świetle koncepcji „Jedno Zdrowie” odbyła się 26 października 2023 roku.

Wydarzenie zostało połączone z uroczystym odsłonięciem tablicy upamiętniającej prof. dr. hab. Marcina Szulca, który zawodowo był związany z Wydziałem Weterynarii SGGW. Pomysłodawcą zorganizowania sesji naukowej było Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych, Oddział w Warszawie oraz Warszawska Izba Lekarsko-Weterynaryjna we współpracy z pracownikami Katedry Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego Instytutu Medycyny Weterynaryjnej SGGW.

W sesji naukowej wzięło udział blisko 120 uczestników. Wśród zaproszonych gości byli m.in.: prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko – prorektor ds. nauki, lek. wet. Marek Mastalerek – prezes Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej i Warszawskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, prof. dr hab. Marcin Bańbura – dyrektor Instytutu Medycyny Weterynaryjnej SGGW, dr hab. Magdalena Chłopecka – zastępca dyrektora Instytutu Medycyny Weterynaryjnej SGGW ds. kształcenia oraz dr hab. Michał Skibniewski – dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW. W wydarzeniu uczestniczyli także członkowie Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Oddziału w Warszawie, pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej, pracownicy naukowcy z polskich jednostek badawczych oraz naukowo-badawczych.

Sesję naukową uroczystie otworzył prof. dr hab. Krzysztof Anusz – Kierownik Katedry Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego Instytutu Medycyny Weterynaryjnej SGGW. W dalszej części spotkania odbyły się wykłady poświęcone pamięci prof. dr. hab. Marcina Szulca, wieloletniego pracownika, następnie także kierownika (1969–1991) Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych SGGW, dziekana Wydziału Weterynaryjnego SGGW (1978–1981) i prorektora ds. nauki SGGW-AR (1975–1978), a także seniora budowy pierwszego gmachu Wydziału Weterynaryjnego na terenie warszawskiego Ursynowa. Życiorys Profesora przedstawili: prof. dr hab. dr h.c. Włodzimierz Kluciński – były rektor i prorektor ds. nauki, dziekan i prodziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW oraz prof. dr hab. Jacek Szczawiński – były kierownik Katedry Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego.

Profesor Marcin Szulc był autorem ponad 300 publikacji, których tematyka dotyczyła higieny przetwórstwa, podnoszenia trwałości mięsa i innych produktów spożywczych, skażenia żywności pochodzenia zwierzęcego oraz ochrony radiologicznej.

Uczestnicy sesji naukowej

Otwarcie sesji przez prof. dr. hab. Krzysztofa Anusza

Tablica poświęcona pamięci prof. Marcina Szulca

Gość specjalny sesji – córka Profesora, dr Krystyna Szulc – przybliżyła uczestnikom biografię ojca, łącząc wątki zawodowe z prywatnymi wspomnieniami.

Kulminacyjnym punktem wydarzenia było odsłonięcie tablicy upamiętniającej postać Profesora.

W kolejnych panelach wykładowych wysłuchano trzynastu referatów naukowych:

- dr hab. Joanna Pławińska-Czarnak, prof. uczelni, SGGW: *Porównanie fenotypu i genotypu antybiotykooporności Salmonella diarizonae serowar 58:r:z51 wyizolowanych od kaczki krzyżówki i węża;*
- lek. wet. Katarzyna Zabiega oraz mgr inż. Marek Pasiniewicz, Fundacja Bieszczadzki: *Zwierzęta problemowe w otoczeniu człowieka, trudna koegzystencja i realne zagrożenia;*
- lek. wet. Stanisław Kaczor, Państwowa Inspekcja Weterynaryjna w Sanoku: *Szkody wyrządzone przez wilki, niedźwiedzie i rysie na zwierzętach gospodarskich w latach 2016–2022 na terenie nadleśnictwa bieszczadzkiego;*
- dr hab. Lucjan Witkowski, prof. SGGW; lek. wet. Monika Żychska; lek. wet. Ewa Domańska, SGGW: *Zastosowanie szybkich testów (Point-of-Care – POC) w ochronie zdrowia publicznego i bezpieczeństwie żywności – one health, one laboratory, one analyzer;*
- dr Piotr Żmuda, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie: *Najczęściej występujące zmiany w węzłach chłonnych*

owiec stwierdzone w badaniach poubojowych – zagrożenia mikrobiologiczne;

- dr Michał Gondek, Uniwersytet Rolniczy w Lublinie: *Wpływ zarażenia świń Trichinella spp. na surowicze stężenie wybranych białek ostrej fazy oraz poziom przeciwciał anti-Trichinella IgG i IgM mierzony komercyjnym testem ES-ELISA, in-house ES-ELISA oraz ES-Western blot;*
  - dr Przemysław Racewicz, Uniwersytet Rolniczy w Poznaniu: *Wpływ substancji humusowych na mikrobiom ściółki drobiowej oraz obecność genów oporności na antybiotyki;*
  - dr hab. Ewa Walecka-Zacharska, prof. uczelni, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu: *Molekularne podstawy tworzenia biofilmu przez Campylobacter jejuni;*
  - dr Michał Kaczmarowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu: *Badanie wody do pojenia zwierząt oraz paszy w kierunku obecności pozostałości antybiotyków;*
  - dr Iwona Kozyra; dr Agnieszka Kaupke; prof. dr hab. Artur Rzeżutka, Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach: *Zastosowanie technologii mikromacierzy do wykrywania wirusów w żywności pochodzenia zwierzęcego;*
  - dr Magdalena Łopatek, Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach: *Małże blaszkoskrzelne przeznaczone do konsumpcji w Polsce jako potencjalne źródło drobnoustrojów chorobotwórczych – 10 lat badań w Puławach;*
  - prof. dr hab. Krzysztof Kwiatek, Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach: *Clostridium botulinum i toksyna botulinowa – wybrane aspekty epidemiologiczne;*
  - prof. dr hab. Stanisław Winiarczyk – dyrektor Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach: przybliżył kwestię zakażenia kotów wirusem grypy ptasiej.
- Konferencję zwieńczył pokaz bioasekuracji, w trakcie którego uczestnicy zapoznali się m.in. z zasadami bioasekuracji, rodzajami preparatów dezynfekcyjnych oraz nowoczesną dezynfekcją pojazdów w ognisku choroby zakaźnej przy zastosowaniu m.in. mat dezynfekcyjnych przejazdowych.
- Ukoronowaniem wydarzenia była uroczysta kolacja z okazji doniosłego jubileuszu 40-lecia pracy naukowej prof. Krzysztofa Anusza.

dr Kaja Urbańska, mgr Magdalena Zaczek
Instytut Medycyny Weterynaryjnej

Gala Agrobiznesu 2023 – w blasku szabel, buzdyganów i pucharów

W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 29 listopada 2023 roku odbyły się konfrontacje „Drogi do AgroSukcesu” zwieńczone Galą Agrobiznesu 2023.

Głównym punktem programu Gali Agrobiznesu 2023 było uroczyste podsumowanie XXXIII edycji ogólnopolskiego konkursu Agropredsiębiorca RP 2023, nad którym honorowy patronat objął minister rolnictwa i rozwoju wsi, a tradycyjnymi partnerami strategicznymi byli szefowie najważniejszych instytucji centralnych związanych z rolnictwem: dyrektor generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Waldemar Humięcki, prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Halina Szymańska oraz prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Aleksandra Hadzik.

Gala Agrobiznesu 2023 zgromadziła kilkuset uczestników z całego kraju, w tym czołowych polskich rolników oraz przedstawicieli polskiego agrobiznesu: laureatów ogólnopolskich konkursów Agropredsiębiorca RP i AgroLiga, reprezentantów instytucji centralnych i regionalnych związanych z sektorem gospodarki żywnościowej oraz przedstawicieli doradztwa rolniczego, branżowych organizacji rolniczych dyplomacji i mediów. Gościem honorowym był poseł Jan Krzysztof Ardanowski, przewodniczący Rady ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi przy Prezydencie RP.

Gości przybyłych do Auli Kryształowej powitał w serdecznych słowach rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada. Następnie odbyły się uroczyste podsumowania: XXXIII edycji ogólnopolskiego konkursu Agropredsiębiorca RP, XI Konfrontacji „Drogi do AgroSukcesu”, czyli spotkań liderów polskiego rolnictwa i agrobiznesu ze studentami i kadrami naukowo-dydaktyczną na wybranych wydziałach SGGW, które poprzedziły tegoroczną Galę, oraz rankingu AgroKlasa ODR 2023 prowadzonego przez redakcję „AGRO – Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych”. W trakcie uroczystości zostały wręczone Honorowe Odznaki „Zasłużony dla Rolnictwa”, nadane przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi.

Blasku i świątecznego klimatu Gali w SGGW, prócz tradycyjnych szabel, dodał okolicznościowy bankiet połączony z muzyką i tańcami. Organizatorami Gali Agrobiznesu 2023 w SGGW byli: Redakcja „AGRO – Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych” i Stowarzyszenie AgroBiznesKlub, w ścisłej współpracy z Władzami SGGW.

Michał Siegięda

W trakcie Gali Agrobiznesu 2023 wyróżnieni zostali: dziekan Wydziału Rolnictwa i Ekologii dr hab. Irena Suwara, prof. SGGW, prorektor ds. dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski, dziekan Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt prof. dr hab. Justyna Więcek

Laureaci nagrody Wzorowego Agropredsiębiorcy RP 2023

Pani Cecylia Nowosielska z Liceum Ogólnokształcącego im. Ignacego Paderewskiego w Sulejówku ze swoim wychowankiem, rektorem SGGW prof. dr hab. Michałem Zasadą

Winorośl w SGGW – powrót do korzeni oraz perspektywiczny kierunek badań

W ostatnich latach w Polsce wyraźnie wzrasta zainteresowanie uprawą winorośli i produkcją wina.

Winnice zakładane i rozwijane są nie tylko w województwach, które do tej pory powszechnie kojarzyły się z tego typu uprawami, a więc województwach południowej i południowo-zachodniej Polski, lecz coraz częściej w rejonach centralnych czy północnych kraju.

Obecne zmiany klimatyczne obserwowane w Polsce w istotny sposób wpływają na aklimatyzację i wzrost roślin, których uprawy charakterystyczne były do tej pory w rejonach Europy o cieplejszym klimacie. Taką rośliną jest przede wszystkim winorośl. W ostatnich latach obserwowany jest również wzrost świadomości konsumentów dotyczący

Winnica pokazowa SGGW „Ursynovia” w momencie założenia (maj 2023) oraz efekt nasadzeń (sierpień 2023)

Owoce odmian deserowych winorośli uprawianych w kolekcji doświadczalnej SGGW. Od lewej: ‘Garold’, ‘Nadzieжда Rannaja’, ‘Kiszmisz Auksajskij’

prozdrowotnych właściwości wina i upowszechnianie wzorców jego konsumpcji. Rośnie również zainteresowanie enoturystyką, które może przyczynić się w przyszłości do rozpowszechnienia upraw tego gatunku nawet w centralnej Polsce. Prozdrowotne właściwości winogron deserowych, a także ich atrakcyjne grona, coraz częściej wpływają na chęć uprawy winorośli w naszych ogrodach. Należy tu jednak podkreślić, że uprawa tej rośliny na ziemiach polskich nie jest czymś nowym, a początek produkcji winiarskiej został zainicjowany przez przyjęcie chrześcijaństwa. Niedaleko Wawelu potwierdzono przez archeologów pozostałości winnicy datowanej nawet nieco wcześniej, tj. na IX wiek n.e. Na ówczesnych ziemiach polskich uprawy winorośli znajdowały się głównie w południowej części kraju, ale swoim zasięgiem obejmowały również inne tereny, nawet północno-zachodniego Mazowsza. Warto wskazać, że XIV wiek okazał się złotym okresem dla winorośli na ziemiach polskich. Niestety przez kolejne stulecia, w wyniku wojen, rozbiorów, ale również zmian klimatycznych, tj. nastania tzw. małej epoki lodowej, rola tej rośliny została zmarginalizowana. Pomimo tych niekorzystnych czynników, uprawa winorośli była jednak w wielu rejonach kultywowana. Na uwagę zasługuje fakt, że już na przełomie wieków XVIII i XIX na terenie przy pałacu Krasieńskich (obecna siedziba Władz SGGW) założono małą winnicę, w której rosło 110 sztuk winorośli, oraz szkółkę drzew owocowych. Pełny rozkwit winnicy mógł przypadać zatem na czasy Juliana Ursyna Niemcewicza.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości postanowiono powrócić do tradycji winiarskich, jednak nie na długo, gdyż wszelkie wysiłki zniweczyła II wojna światowa. Ponowny

rozwoj polskiego winiarstwa został zapoczątkowany dopiero w latach 80. XX wieku, kiedy to Roman Myśliwiec założył w Jaśle pierwszą towarową winnicę. W ostatnich latach dodatkowo coraz większym zainteresowaniem cieszy się uprawa odmian deserowych. Powszechnie może się wydawać, że winogrona, takie jakie znamy ze sklepowych półek, to owoce, które trudno wyprodukować w naszym kraju, a jeśli już, to powinny rosnać pod osłonami, np. w szklarniach lub tunelach. Praktyka ostatnich lat i zmiany klimatyczne objawiające się łagodnymi zimami, wydłużaniem tzw. termicznego lata oraz wzrastającą sumą aktywnych temperatur, a jest to wskaźnik bardzo istotny w ocenie możliwości uprawy winorośli na danym obszarze, powodują, że produkcja winogron również deserowych, szczególnie odmian wielkoowocowych, jest u nas jak najbardziej możliwa, co zresztą udowadnia kolekcja doświadczalna winorośli deserowej w SGGW. Została ona założona w 2019 roku na terenie nowego kampusu SGGW, przy Instytucie Nauk Ogrodniczych. Aktualnie w kolekcji znajduje się blisko 40 odmian, w tym 15 odmian już owocujących. W najbliższych latach planowane jest dosadzenie kolejnych. Chociaż rośnie zainteresowanie uprawą winorośli, to nadal nie jest ona bardzo powszechnym gatunkiem uprawianym w naszym kraju. Biorąc jednak pod uwagę dostępność materiału szkółkarskiego do nasadzeń, warto wskazać, że na polskim rynku oferowanych jest aż kilkaset odmian, różniących się kolorem uzyskiwanych jagód, terminem dojrzewania czy też wytrzymałością na mróz oraz odpornością na choroby. Coraz większym zainteresowaniem cieszą się również odmiany beznasienne. W związku z tym w kolekcji doświadczalnej

znajdują się odmiany wstępnie wybrane pod kątem przydatności do uprawy w gruncie, czyli charakteryzujące się chociażby wysoką wytrzymałością na mroz, wczesnym terminem dojrzewania i wieloma innymi parametrami, które mogą stanowić o przydatności tych odmian nie tylko w uprawach amatorskich, ale i potencjalnie towarowych. Zebrane winogrona poddawane są fizykochemicznym oraz sensorycznym badaniom konsumenckim w celu określenia, które z nich będą cieszyły się największym zainteresowaniem konsumentów i mogą potencjalnie być wprowadzone do produkcji towarowej.

Obiecujące wyniki badań oraz obserwacja wzrostu i owocowania winorośli w kolekcji odmian deserowych były przyczynkiem do dalszego rozwoju uprawy i badań nad winoroślą w naszej Uczelni. W 2023 roku został rozpoczęty projekt utworzenia w SGGW winnicy pokazowej oraz winnicy produkcyjnej. Ważnym aspektem podczas poszukiwania miejsca pod winnicę pokazową SGGW była jej lokalizacja. Miejsce w swoim założeniu powinno być reprezentacyjne i jednocześnie dostępne dla społeczności akademickiej oraz gości odwiedzających kampus SGGW. Powinno być również osłonięte od północnych wiatrów, a także przez większą część dnia dobrze nasłonecznione. Podczas poszukiwania lokalizacji brano pod uwagę również rodzaj podłoża, gdyż ma ono istotny wpływ na jakość owoców i wina otrzymywanego z uprawianych na nim roślin.

Sadzonka winorośli w winnicy pokazowej SGGW

Winnica pokazowa SGGW „Ursynovia” została oficjalnie otwarta 19 maja 2023 roku, podczas corocznego święta Uczelni – Dni SGGW. Zlokalizowana jest na terenie nowego kampusu, pomiędzy budynkami 32 i 37. Winnica pokazowa SGGW to pierwsza część projektu, którego celem jest upowszechnianie uprawy winorośli odmian przerobowych w warunkach centralnej Polski. Stanowi jednocześnie „historyczny pomost” i powrót do korzeni uprawy tej rośliny na terenie Ursynowa. W momencie założenia były to trzy rzędy sadzonek, ale docelowo ma objąć znacznie większą część skweru, nawiązując jednocześnie do wspomnianych wcześniej historycznych „110 krzewów”. Do uprawy zostały wytypowane jasne międzygatunkowe mieszańce winorośli odmian ‘Solaris’ i ‘Muscaris’. Odmiana ‘Solaris’ jest jedną z najwcześniej owocujących odmian w Polsce o owocach nadających się na wina deserowe. Odmiana ‘Muscaris’

dojrzeje nieco później niż ‘Solaris’, a jej owoce charakteryzują się dodatkowo muszkatowym smakiem, z nutami owoców egzotycznych, takich jak mango, liczi i cytrusy. Poza winnicą pokazową w SGGW powstaje również winnica produkcyjna. W winnicach, zarówno pokazowej, jak i produkcyjnej, będą prowadzone badania naukowe, realizowana dydaktyka, w tym praktyki studenckie. Będą to również obiekty promujące uprawę tej szlachetnej rośliny, a także atrakcja dla gości odwiedzających kampus SGGW.

Za realizację winnic w SGGW i opiekę nad nimi odpowiada dr hab. inż. Dawid Olewnicki wraz ze współpracownikami, doktorantami i studentami z Instytutu Nauk Ogrodniczych oraz Wydziału Ogrodniczego. Z Instytutu Nauk o Żywności oraz Wydziału Technologii Żywności w omawianym projekcie będą zaangażowani pracownicy, doktoranci i studenci, przede wszystkim z Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności pod nadzorem merytorycznym dr hab. Edyty Lipińskiej, którzy zajmą się kwestiami enologicznymi, tj. przetwórstwem owoców oraz produkcją wina. Badania sensoryczne owoców odmian deserowych prowadzone są wspólnie z pracownikami Zakładu Żywności Funkcjonalnej i Badań Sensorycznych z Instytutu Nauk o Żywności Człowieka pod kierownictwem dr hab. Elizy Kostyry, prof. SGGW. Winnica pokazowa i produkcyjna SGGW powstała przy wsparciu Władz Uczelni, rektora prof. dr. hab. Michała Zasady, kanclerza dr. inż. Władysława W. Skarżyńskiego, dyrektora ds. zarządzania infrastrukturą dr. inż.

Arkadiusza Gruchały, a także kierowników: Biura Promocji mgr Moniki Dyląg-Sajór, Administracji Terenów Zieleni inż. Renaty Białczak, Działu Obsługi Technicznej Obiektów lic. Mariusza Palichleba, Działu Transportu i Zaopatrzenia mgr inż. Wojciecha Kardaszewskiego oraz pracowników wielu innych jednostek administracji centralnej SGGW.

Mamy nadzieję, że nasza Uczelnia, poprzez badania i propagowanie uprawy tej szlachetnej rośliny, stanie się w przyszłości ważnym ośrodkiem przyczyniającym się do rozwoju winnic i winiarstwa, szczególnie w centralnej Polsce.

dr hab. inż. Dawid Olewnicki
Instytut Nauk Ogrodniczych

Wizyta króla Danii Fryderyka X w SGGW

Król Danii Fryderyk X uczestniczył w dyskusji panelowej „Rolnictwo przyjazne środowisku i biogaz”, która odbyła się 1 lutego 2024 roku w naszej Uczelni.

Prorektor ds. współpracy międzynarodowej dr hab. Marta Mendel, prof. SGGW, rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada i król Danii Fryderyk X

Była to pierwsza zagraniczna podróż króla Danii Fryderyka X od momentu objęcia tronu w styczniu 2024 roku. Tradycja obecności duńskich monarchów w SGGW sięga 1993 roku, kiedy Uczelnia miała zaszczyt podejmować Jej Królewską Mość Małgorzatę II, która uczestniczyła w uroczystościach promujących polsko-duńską współpracę w zakresie rolnictwa.

Ministrowie, Rektor SGGW i delegacje przedsiębiorców spotkali się na początku w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Wilanów-Obory, skąd przejechali na kampus SGGW. W Auli Kryształowej odbyło się spotkanie z udziałem Jego Królewskiej Mości Fryderyka X, Jacoba Jensena – ministra ds. rolnictwa, żywności i rybołówstwa Danii, Briana Mikkelsena – dyrektora Duńskiej Izby Handlowej, Merete Juhl – CEO Duńskiej Rady ds. Rolnictwa i Żywności oraz

przedstawicieli duńskich firm z sektora rolno-spożywczego. Polskę reprezentował Adam Nowak – podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W wydarzeniu uczestniczyły również dr hab. inż. Agata Fabiszewska z Zakładu Chemii Organicznej i Chemii Żywności SGGW, mgr inż. Katarzyna Kozicka z Instytutu Rolnictwa oraz przedstawiciele polskich firm.

„Profil naukowy naszej *Alma Mater* zobowiązuje nas, szczególnie w obliczu trudnej sytuacji ekologicznej, do intensyfikacji działań na rzecz skutecznego i jak najszybszego wdrażania rozwiązań służących bezpieczeństwu klimatycznemu naszej planety, szczególnie do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, których wyniki będą wykorzystywane jako rozwiązania przyjazne środowisku” – powiedział prof. dr hab. Michał Zasada, rektor

Królowa Danii Małgorzata II i prof. dr hab. Jan Górecki, rektor SGGW w latach 1990–1996

SGGW, otwierając sesję poświęconą badaniu możliwości bardziej wydajnego i przyjaznego dla klimatu podejścia do rolnictwa, wydajności zwierząt gospodarskich i produkcji biogazu.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest najstarszą i największą uczelnią przyrodniczą w Polsce. Innowacyjnym ośrodkiem naukowym, w którym od lat prowadzone są badania dotyczące odnawialnych źródeł energii, zrównoważonej produkcji zwierzęcej przy zachowaniu dobrostanu zwierząt oraz inteligentnego i ekologicznego rolnictwa. W najbliższych latach na terenie Rolniczego Zakładu Doświadczalnego Wilanów-Obory zaplanowano budowę Centrum Edukacji Ekologicznej Odnawialnych Źródeł Energii (OZE). Obiekt przeznaczony będzie do celów naukowych i edukacyjnych.

Rektor SGGW wymienił z przedstawicielami duńskiej delegacji list intencyjny, na mocy którego SGGW i firma GreenFarm, specjalizująca się w systemach klimatyzacyjno-energetycznych wykorzystujących produkty z produkcji rolnej, nawiążą współpracę.

Współpraca polskich i duńskich firm, wymiana wiedzy w kwestii badań nad produkcją biogazu oraz ograniczania negatywnych skutków produkcji zwierzęcej dla środowiska stanowiły główny przedmiot zainteresowania wszystkich uczestników spotkania. Przedstawiciele firm mieli okazję do dyskusji i poznania swoich profili biznesowych.

mgr Paulina Siedlecka
Biuro Promocji

Własny Fundusz Stypendialny SGGW

SGGW przygotowało program wsparcia dla doktorantów oraz pracowników akademickich naszej Uczelni.

Jego celem jest wsparcie finansowe, w postaci stypendium, wyróżniających się pracowników, w szczególności młodych nauczycieli akademickich oraz doktorantów wyjeżdżających za granicę w celu prowadzenia badań naukowych. W ciągu ostatnich lat z Własnego Funduszu Stypendialnego skorzystało wiele osób, dla których staż za granicą był okazją do prowadzenia badań, nawiązania współpracy oraz rozwoju naukowego. Wyjazd na staż naukowy ma bardzo duże znaczenie dla doskonalenia zawodowego, co podkreślają beneficjentki stypendium, z którymi został przeprowadzony wywiad: mgr Katarzyna Kozicka, mgr inż. Barbara Warzecha oraz dr hab. inż. Magdalena Vaverková, prof. SGGW.

Mgr inż. Barbara Warzecha, doktorantka z SGGW, odbyła staż w University of Copenhagen

Katarzyna Kozicka, doktorantka w Szkole Doktorskiej SGGW, na stażu w ramach Własnego Funduszu Stypendialnego była dwa razy, w 2022 roku w Swedish University of Agricultural Sciences w Szwecji oraz w 2023 roku w Penn State: The Pennsylvania State University w Stanach Zjednoczonych. Barbara Warzecha, również doktorantka w Szkole Doktorskiej SGGW, odbyła staż w University of Copenhagen w Danii na przełomie 2023 i 2024 roku. Dr hab. inż. Magdalena Vaverková, prof. SGGW z Instytutu Inżynierii Środowiska, wyjechała na staż w 2023 roku do Okayama University w Japonii.

Pierwszym krokiem, który należy podjąć przed złożeniem wniosku aplikacyjnego, jest wybór jednostki naukowej, w której wnioskodawca chciałby odbyć staż. Zapytałyśmy beneficjentki, dlaczego zdecydowały się na wymienione wyżej instytucje i jak udało im się otrzymać zgodę. Sposób wyboru uczelni dla wszystkich rozmówczyń był taki sam. Na podstawie wykazu uczelni partnerskich SGGW lub rozmów z promotorem analizowały instytucje pod kątem prowadzenia w nich badań naukowych o tematyce takiej samej bądź zbliżonej do ich przedmiotu badań, następnie pisały do profesorów i specjalistów, którzy zajmowali się daną tematyką, przedstawiając siebie, problematykę swoich badań oraz pomysły na dalsze analizy. Zgodnie ze swoim zakresem badawczym, czyli budową strategii adaptacyjnych małych i średnich miast europejskich do negatywnych skutków zmian klimatu (m.in. w obrębie spływu wód opadowych), Barbara Warzecha zdecydowała się na Danię, na terenie której badania nad tą tematyką i wdrażanie praktyk adaptacyjnych są bardzo zaawansowane. Katarzyna Kozicka wybrała uniwersytety w Stanach Zjednoczonych i Szwecji, ponieważ w obu tych uczelniach badania nad emisją metanu od krów mlecznych, czyli jej przedmiotu zainteresowań naukowych, są rozwinięte oraz pracują w nich uznani na arenie międzynarodowej specjaliści zajmujący się produkcją i żywieniem bydła, a także ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych od zwierząt gospodarskich. Magdalena Vaverková zajmuje się gospodarką odpadami. Zdecydowała się na staż w Japonii, ponieważ jest to kraj, w którym poziom i rozwój innowacyjnych

Dr hab. inż. Magdalena Vaverková, prof. SGGW z grupą badawczą w biogazowni w Okayamie

technologii, także w zakresie gospodarki odpadami, są niezwykle wysokie.

Pobyt beneficjentek na stażu polegał na prowadzeniu badań własnych z wykorzystaniem sprzętu, materiałów, rozwiązań uczelni goszczących. Stażystki miały także możliwość uczestnictwa w konsultacjach, zebraniach zespołów zajmujących się daną tematyką, dzielenia się wynikami swoich badań, spostrzeżeniami, problemami i pomysłami, udziału w innych projektach. Znaczenie takich spotkań podkreśla Barbara Warzecha: „Miałam możliwość prezentowania wyników swoich badań i mogłam poddać je krytycznej ocenie, analizie ze strony pracowników naukowych uczelni w Kopenhadze, co było ogromnym plusem dla mnie i sprawdzianem, ponieważ byłam oceniana przez inną niż SGGW grupą badawczą. Uczelnia goszcząca podkreśla wagę i aktualność zakresu moich badań”.

Dzięki tego rodzaju spotkaniom badaczki mogły ocenić, czy prowadzone przez nie badania zmierzają we właściwym kierunku, podzielić się swoimi wątpliwościami, otrzymać odpowiedzi na pytania, ale także poznać inne punkty widzenia danej tematyki i otrzymać pomysły na dalsze analizy. Stażystki prowadziły również badania terenowe będące doskonałą okazją do poznania kultury i zwiedzania kraju, w którym były. Magdalena Vaverková miała okazję odwiedzić biogazownię w Okayamie, Katarzyna Kozicka przeprowadzała badania

dotyczące emisji metanu na farmie mlecznej w Pensylwanii, a Barbara Warzecha prowadziła analizy dobrych praktyk adaptacyjnych do zmian klimatu i odwiedzała małe oraz średnie miasta w Danii.

W zależności od przedmiotu zainteresowań naukowych staż daje szansę nie tylko na prowadzenie badań, ale także na poznanie innego kraju, jego kultury, sposobu radzenia sobie z problemami. Beneficjent WFS SGGW może spojrzeć w inny sposób na różne kwestie, może znaleźć inspiracje do swoich badań. Kolejną zaletą stażu w ramach WFS jest możliwość brania czynnego udziału w życiu uczelni, a w wolnym czasie podróżowania, z czego skorzystała Katarzyna Kozicka i w weekendy odwiedziła Nowy Jork, Waszyngton i Filadelfię. Ponadto, jak mówi: „Podczas stażu w Stanach Zjednoczonych miałam możliwość uczestniczyć w życiu studenckim, w imprezach organizowanych przez studentów, np. w czasie Halloween wiele osób przyszło na zajęcia przebranych, a wieczorem odbył się konkurs na najstraszniejszą dynię. Chodziłam na mecze futbolu amerykańskiego i hokeja. W Święto Dziękczynienia zostałam zaproszona na tradycyjny obiad, miałam okazję zobaczyć, jak ten dzień obchodzi się w amerykańskiej rodzinie”.

Magdalena Vaverková zwróciła uwagę na różnice kulturowe między Polską a Japonią: „Trudno jest wejść w kulturę Japonii, na uczelni profesor i osoby w zespole

mówiły po angielsku, więc w tym przypadku język nie stanowił przeszkody w badaniach, jednak problemem jest to, że Japończycy spotykani na ulicy, w sklepach nie mówią po angielsku, więc załatwienie różnych spraw, czy nawet zakupy spożywcze, może na początku wydawać się trudne, jednak internet, telefon, a także pokazywanie na migi ułatwiają tę komunikację. Japończycy są bardzo mili, życzliwi i starają się pomóc, jednak trzeba pamiętać o barierze językowej i się na nią przygotować”. Beneficjentki podkreślają, że staż za granicą pozwala doświadczyć różnic kulturowych, a także zapoznać się z innymi sposobami myślenia, pracy i życia, co poszerza osobiste horyzonty i rozwija umiejętności międzykulturowej komunikacji. Stażystki zgodnie twierdzą, że wyjazd na staż był dla nich ogromną szansą oraz możliwością rozwoju zawodowego i osobistego. Wyzwaniem była komunikacja w języku angielskim, ale według Katarzyny Kozickiej, gdy nie ma innej możliwości i trzeba mówić po angielsku, po dwóch dniach znika blokada i komunikacja w języku angielskim staje się swobodna, płynna. Barbara Warzecha mogła doskonalić swoje umiejętności językowe, a bariery niwelowała otwartość uczelni goszczącej – język angielski jest powszechny w komunikacji zarówno na uczelni, jak i w życiu codziennym.

Na pytanie o to, co daje staż, rozmówczynie mówiły:

Barbara Warzecha: „Dania jest jednym z droższych krajów w Europie, dlatego staż tam był dla mnie wyzwaniem

Mgr Katarzyna Kozicka, doktorantka z SGGW, na meczu futbolu amerykańskiego

finansowym. Ubiegałam się o to stypendium, ponieważ gdyby nie ono, to prawdopodobnie nie udałoby mi się odbyć stażu w tym właśnie kraju. Były to bardzo owocne trzy miesiące, podczas licznych konsultacji z różnymi naukowcami Uniwersytetu Kopenhaskiego poznałam jedną z autorskich metod badawczych w zakresie prowadzonych przeze mnie badań. Staż to czas, w którym człowiek bardzo dużo chłonie i jest otwarty na nowe kultury, nowe znajomości. Zwiedzanie nowych miejsc, nie tylko turystycznie, ale także pod kątem badań, przynosi wiele korzyści i poszerza horyzonty”.

Katarzyna Kozicka: „Dzięki pobytowi na obu stażach nawiązałam współpracę z profesorami i specjalistami w dziedzinie pomiarów emisji metanu od krów mlecznych. Wciąż utrzymujemy kontakt, spotykamy się online, dyskutujemy, piszemy wspólny artykuł i pracujemy w projekcie. Miałam okazję zobaczyć, jak pracują inni, nauczyć się od nich nowych rzeczy. Uważam, że staż w Szwecji to mój największy sukces, ponieważ po obronie doktoratu wyjeżdżam tam i będę pracowała na stanowisku post-doca”.

Magdalena Vaverková: „Staż jest bardzo ważny w rozwoju naukowym, jeśli ktoś myśli o dalszej karierze akademickiej, powinien skorzystać z możliwości, jaką daje Własny Fundusz Stypendialny. Pobyt za granicą otwiera człowieka na nowe doświadczenia, przynosi wiele korzyści, wiele pomysłów, pozwala spojrzeć na nowo, inaczej na swój przedmiot badań, daje motywację do dalszej pracy, pozwala wprowadzić coś nowego. Z osobami poznanymi na stażu utrzymuję dalej kontakt, wspólnie pracujemy nad artykułami i projektem, wymieniamy się doświadczeniami. Osobom, które zastanawiają się nad wyjazdem czy się wahają, mówię, że nie należy się bać, najważniejsze, co może zrobić młody naukowiec, to wyjść ze swojej strefy komfortu i stawić czoło wyzwaniom – to jest to, co rozwija człowieka i daje mu motywację do działania”.

Dziękujemy Paniom za podzielenie się swoimi doświadczeniami dotyczącymi stażów, a Państwa zachęcamy do zapoznania się z Własnym Funduszem Stypendialnym. Wnioski o stypendium przyjmowane są w czterech naborach zgodnie z harmonogramem. Pierwszy nabór: od 1 stycznia do 31 marca, drugi nabór: od 1 kwietnia do 30 czerwca, trzeci nabór: od 1 lipca do 30 września, czwarty nabór: od 1 października do 31 grudnia. Dwa razy w roku organizujemy spotkania z beneficjentami, na które serdecznie zapraszamy.

mgr Klaudia Wakułowska-Kapcia
Biuro Współpracy Międzynarodowej

Luźne i ścisłe relacje dziesięcioboju z SGGW

Setne mistrzostwa Polski w lekkoatletyce odbędą się w czerwcu 2024 roku w Bydgoszczy. Związani z SGGW dziesięciobości zdobyli w historii tej dyscypliny trzy tytuły mistrza Polski.

Dziesięciobój to konkurencja lekkoatletyczna obejmująca bieg na 100 m, skok w dal, pchnięcie kulą, skok wzwyż, bieg na 400 m, bieg na 110 m przez płotki, rzut dyskiem, skok o tyczce, rzut oszczepem, bieg na 1500 m. Wymaga dużego stopnia wszechstronności od uprawiających ją osób. Dla każdej z tych konkurencji są opracowywane, ale często też zmieniane ze względu na konieczność uwzględniania postępu, tabele punktowe. Suma punktów uzyskanych w rozegranym dziesięcioboju jest podstawą końcowej klasyfikacji.

Jak nieraz podkreślał w swoich studiach historycznych profesor naszej Uczelni Wiesław Mądry, w latach 70. ubiegłego wieku wybitni statystycy matematyczni i doświadczalnicy prof. Andrzej Nawrocki i doc. Leokadia Borucka-Ubysz sprawili, że Katedra Statystyki Matematycznej i Doświadczalnictwa SGGW stała się centrum warszawskim w tym zakresie – w licznych spotkaniach merytorycznych brali udział specjaliści z innych uczelni i instytutów naukowych. Bardzo częstym uczestnikiem katedralnych seminariów był współpracujący z doc. Leokadią Borucką-Ubysz dr Franciszek

Władysław Komar (z lewej) i Sławomir Zieleniewski – kuzyn prof. SGGW Piotra Dąbrowskiego

Szczotka, statystyk matematyczny i biometra z AWF w Warszawie. Był on entuzjastą analizy czynnikowej (ang. *Factorial Analysis*) i zastosował ją do oceny zmienności wyników w dziesięcioboju. W publikacji poruszającej ten temat wyróżnił dwa główne czynniki tej zmienności, już wówczas nazywając je składowymi głównymi i identyfikując je zgodnie ze swoją zawodową wiedzą merytoryczną. Były to dwa typy dziesięcioboistów: biegowo-skocznościowy i wytrzymałościowo-siłowy. Zainteresowałem tym podejściem mojego promotora prof. Włodzimierza Żelawskiego i statystyka doświadczalnika dr. Zbigniewa Laudańskiego (późniejszego profesora). W efekcie, wykorzystując krok po kroku opisaną przez Franciszka Szczotkę technikę matematyczną, przeprowadziliśmy taką analizę czynnikową dla różnych parametrów fizjologicznych roślin, a uzyskane wyniki (czynniki/składowe główne) prof. Żelawski upowszechnił w swoich licznych wystąpieniach konferencyjnych w Wielkiej Brytanii, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych, Szwecji, Francji i Finlandii. Metoda ta pod zmienioną już nazwą: analiza składowych głównych (ang. *Principal Component Analysis*) wróciła do nas pod koniec XX wieku, a w światowej fizjologii roślin stała się bardzo popularnym narzędziem badawczym. Niestety wielu użytkowników zadawała się stwierdzeniem, że dwie pierwsze składowe główne wyjaśniają zasadniczo stwierdzoną zmienność cech/parametrów, zapominając o obowiązku merytorycznego nazwania tych składowych.

W dniach 16–19 września 1991 roku statystycy i doświadczalnicy z naszej Uczelni byli m.in. organizatorami i gospodarzami XXI Colloquium Metodologicznego z Agrobiometrii na Ursynowie. Słuchając kolejnego ciekawego merytorycznie referatu, zajmowałem się jednocześnie sprawdzaniem przygotowywanego do druku zestawienia przedwojennych osiągnięć polskich lekkoatletów. Siedzący koło mnie przyszedł profesor Leszek Kuchar z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, wybitny biometra i modelarz matematyczny w naukach rolniczych, zwrócił na to uwagę i powiedział: „Co do sportu, to Waclaw Kuchar i Tadeusz

Prof. Stanisław Socha (w środku), przyjaciel już od 1 klasy szkoły podstawowej prof. Emila Nalborczyka, tu jeszcze w latach 70. XX wieku jako trener kadry narodowej światowej klasy polskich dziesięcioboistów: Ryszarda Skowronka (z lewej) i Ryszarda Katusa

Kuchar są z mojej rodziny”. Po latach uściślił tamtą wypowiedź: „Mój tata mówił o Wacku stryjek, a jego tata był kuzynem Wacka”. Jakże znamienne są te dwie wypowiedzi prof. Leszka Kuchara. W opracowanym przez Komisję Statystyczną Polskiego Związku Lekkiej Atletyki *Bilansie otwarcia* w wynikach przed 1920 rokiem znajdują się tylko dwa rezultaty dziesięcioboistów (z 1913 r.): braci Władysława i Tadeusza Kucharów. Obecnie wiadomo, że Tadeusz w 1914 roku zajął trzecie miejsce w mistrzostwach Austrii w tej konkurencji. To on również w październiku 1919 roku był jednym z inicjatorów powstania najstarszej federacji sportowej w niepodległej Polsce – Polskiego Związku Lekkiej Atletyki – i przez pierwsze trzy lata stał na jego czele. Jemu też głównie należy zawdzięczać zorganizowanie i udane przeprowadzenie w dniach 16–18 lipca 1920 roku we Lwowie I Mistrzostw Polski Seniorów w Lekkiej Atletyce (Mistrzostw Głównych Polski). Trzeci z braci, Waclaw Kuchar (Pogoń Lwów), oprócz zdobycia wielu tytułów mistrzowskich w indywidualnych konkurencjach lekkoatletycznych został w 1923 roku już w Warszawie zwycięzcą pierwszych mistrzowskich zmagani w dziesięcioboju. Sukces ten powtórzył rok później. Był też

olimpijczykiem – w 1924 roku wystąpił w reprezentacji Polski w piłce nożnej.

Pierwszym zawodnikiem dziesięcioboistą z SGGW uczestniczącym w mistrzostwach Polski był student Jerzy Euzebiusz Rykowski, sklasyfikowany w 1925 roku podczas zawodów w Poznaniu na szóstej pozycji. Reprezentował Polonię Warszawa, ponieważ jeszcze wtedy nie wymagano od studentów i pracowników polskich uczelni obowiązkowej przynależności do Akademickiego Związku Sportowego. Co ciekawe, jego młodszy o dwa lata brat Tadeusz Witold z Wydziału Budowlanego Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie, również reprezentujący Polonię Warszawa, zajął w 1923 roku czwarte miejsce w dziesięcioboju – wygrał Waclaw Kuchar.

W 1924 roku w mistrzostwach startowało tylko pięciu dziesięcioboistów. Tym razem reprezentant Polonii Warszawa Antoni Cejzik konkurencji nie ukończył z powodu odniesionej w trakcie zawodów kontuzji. Absolwentką naszej Uczelni jest prof. Ewa Zimnoch-Guzowska, wybitna genetyk i biotechnolog roślin, przez wiele lat przewodnicząca Komitetu Genetyki, Hodowli i Fizjologii Roślin, z Oddziału

IHAR w Młochowie (uprzednio Oddziału Instytutu Ziemniaka, gdzie pracowałem w latach 1971–1983). Jest ona córką znakomitej dyskobolki (m.in. 8. miejsce w IO 1928, akademicka wicemistrzyni świata 1935, rekordzistka świata w rzucie dyskiem oburącz 1934), a po zakończeniu kariery zawodniczej trenerki Genowefy Kobielskiej-Cejzikowej (odkryła talent młociarza Tadeusza Ruta). Nieznany Pani Profesor ojczym Antoni Cejzik (dwukrotny olimpijczyk 1924 i 1928), którego pamięć cała rodzina szanuje, był w latach 1926–1929 czterokrotnym mistrzem Polski w dziesięcioboju, a także ma na swym koncie rekordy kraju w tej konkurencji. Po zakończeniu w 1930 roku kariery zawodniczej został trenerem odpowiedzialnym za przygotowanie wielu członków naszej kadry narodowej na IO w Berlinie w 1936 roku, m.in. trenował Jerzego Pławczyka.

W 2001 roku po raz pierwszy przyznano Medal im. prof. Zygmunta Czubińskiego za wybitne prace o charakterze regionalnych monografii botanicznych. Wśród sześciu profesorów – nagrodzonych za mapę przeglądową *Potencjalna roślinność naturalna Polski* – znalazły się cztery osoby szczególnie dla mnie ważne (botanicy fitosocjodolodzy):

Obecny trener kadry narodowej oszczepników Michał Krukowski, w 1992 roku jeszcze jako student naszej Uczelni i reprezentant Warszawianki, zdobył pierwszy w historii SGGW tytuł mistrza Polski w dziesięcioboju

Władysław Matuszkiewicz (który w okresie moich studiów na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego uczył mnie ekologii i fitosocjologii), Jan Matuszkiewicz (jego syn, mój kolega z roku na kierunku botanika – było tam nas tylko dwóch chłopaków), Janusz Faliński (prowadził dla nas wówczas w Białowieży ćwiczenia terenowe) i Teofil Wojterski (z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, spotykałem go na wielu konferencjach Polskiego Towarzystwa Botanicznego) – w ramach AZS Poznań w 1947 roku zajął czwarte miejsce w dziesięcioboju na mistrzostwach Polski.

W 2023 roku, po oddaniu Pani Profesor z Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego – PIB promotorstwa (z racji przekroczenia wieku emerytalnego) nad prowadzonym przeze mnie doktorantem, uczestniczyłem wraz z recenzentem prof. Piotrem Dąbrowskim z SGGW w próbie wystąpienia doktoranta tuż przed obroną. W drodze powrotnej Piotr zapytał mnie: „Czy Pan wie, kto był trenerem Władysława Komara?”. Odpowiedziałem: „Sławomir Zieleniewski”. Piotr: „No właśnie, to mój kuzyn”. Mistrz olimpijski z 1972 roku w Monachium w pchnięciu kulą, na początku swojej kariery trenowany przez byłego miotacza Sławomira Zieleniewskiego, pokazał się również jako niezły dziesięcioboista (1960 r. mistrzostwa Polski 6. miejsce – reprezentował wówczas Skrę Warszawa, 1963 r. – rekordzista Polski).

Skoro o trenerach dziesięcioboju mowa, to warto podkreślić, że dzięki opracowaniu Jarosława i Krzysztofa Kisielów *Leksykon trenerów lekkiej atletyki olimpijskiej reprezentacji Polski w latach 1920–2020* i dodatkowych potwierdzających rozmowach telefonicznych z prof. Stanisławem Sochą, trenerem kadry narodowej dziesięcioboistów w ich najlepszym okresie (1972 – Ryszard Katus brązowy medal IO w Monachium, Tadeusz Janczenko 8. miejsce, 1973 – zdobycie przez zespół: Ryszard Skowronek, Tadeusz Janczenko, Ryszard Katus i Edward Kozakiewicz Pucharu Europy, 1974 – Ryszard Skowronek mistrz Europy, 1976 – IO w Montrealu – Ryszard Skowronek 5. miejsce), wiemy już, że prof. Stanisław Socha (wieloletni rektor AWF Katowice) i prof. Emil Nalborczyk (były prorektor SGGW, były wiceprezes PAN) przyjaźnili się, będąc uczniami w tej samej szkole podstawowej, w tym samym gimnazjum, razem zdawali maturę, razem też uczestniczyli w Warszawie w kursie przygotowawczym do wyjazdu na studia zagraniczne i tam, choć zakwaterowani w innych miejscowościach, wzajemnie się odwiedzali, a także razem wracali na wakacje do domów rodzinnych w rejonie Wadowic. Profesor Nalborczyk cieszył się z awansów zawodowych kolegi, a prof. Socha podkreśla znaczenie funkcji wiceprezesa najważniejszej instytucji

Rafał Horbowicz – student SGGW, dwukrotny mistrz Polski w dziesięcioboju

polskiej nauki. Brązowego medalistę igrzysk olimpijskich, mistrza (1974, 1975 i 1978), wicemistrza (1969, 1973, 1976 i 1979) i brązowego medalistę (1968, 1970, 1971 i 1977) mistrzostw Polski, reprezentanta Gwardii Warszawa Ryszarda Katusa miałem przyjemność kilkakrotnie spotykać u znajomych na Mokotowie.

Dużym zaskoczeniem dla mnie była informacja z książki Kisielów, wskazująca, że Michał Krukowski, nasz student, reprezentant Warszawianki Warszawa został w 1992 roku mistrzem Polski w dziesięcioboju. Również jego inne osiągnięcia w historii mistrzostw są niebagatelne (1989 – 7. miejsce, 1993 – 3. miejsce, 1994 – 5. miejsce, 1996 – 2. miejsce). Co ciekawe, 21 lat po mnie ukończył to samo liceum w Warszawie. Położone niezbyt daleko od ursynowskiego kampusu SGGW siedziba i stadion Warszawianki sprzyjały rozwojowi w dziesięcioboju Michałowi Krukowskiemu, a także naszemu kolejnemu studentowi dziesięcioboistcie Rafałowi Horbowiczowi – mistrzowi (2020 i 2022), wicemistrzowi (2019) i brązowemu medalistcie (2021) mistrzostw Polski. Obecnie nowym trenerem Horbowicza jest prowadzący kadrę narodową Michał Modelski (1998–2001 i 2004 – 1. miejsce, 1995 i 2002 – 2. miejsce, 1996 – 3. miejsce w mistrzostwach Polski). W tej kadrze od dłuższego czasu prowadzi innego mistrza z Warszawianki Pawła Wiesiołka (2012, 2014–2016,

Absolwent SGGW Grzegorz Bałkowiec (po prawej), w latach 2004–2005 finalista mistrzostw Polski i halowych mistrzostw Polski w skoku wzwyż, tu jako dyrektor Sponsoringu Sportu i Projektów Społecznych Orlen S.A. podczas ceremonii wręczenia nagród

2018–2019, 2021 i 2023), olimpijczyka z Tokyo (2021). Dziesięcioboista Paweł Wiesiołek niestety nie był naszym studentem, ale jako objęty opieką przez oficjalnego sponsora polskiej lekkoatletyki Orlen S.A. otrzymuje wyróżnienia i nagrody (np. puchary) na wielkich uroczystościach PZLA wręczone przez oficjalnego przedstawiciela sponsora – dyrektora Biura Sponsoringu Sportu i Projektów Społecznych Grzegorza Bałkowca, absolwenta naszej Uczelni.

Uwaga: w swojej czysto sportowej działalności (od 1976 r. do dziś członek Komisji Statystycznej PZLA, w latach 1989–1997 i 2009–2016 jej przewodniczący) miałem okazję poznać osobiście na zawodach, ale także i na oficjalnych spotkaniach (konferencjach, jubileuszach, galach itp.) następujących mistrzów Polski w dziesięcioboju: Andrzeja Mankiewicza (1957, 1960–1962), Tadeusza Janczenkę (1969–1972), Ryszarda Skowronka (1973 i 1976–1977), Dariusza Grada (1988–1989) i Sebastiana Chmarę (1991 i 1994). Ten ostatni z Zawiszy Bydgoszcz to niemal etatowy rywal naszego Michała Krukowskiego w mistrzostwach Polski (1992 – 4. vs 1. miejsce, 1993 – 2. vs 3. miejsce i 1994 – 1. vs 5. miejsce).

Praca naukowa niczym proces twórczy

Rozmowa z prof. dr. hab. Marcinem Kurkiem z Katedry Techniki Projektowania Żywności Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka – najmłodszym profesorem w historii Uczelni.

Został Pan najmłodszym profesorem w historii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz aktualnie drugim najmłodszym profesorem w skali kraju. W dniu nadania tytułu miał Pan 34 lata i 3 miesiące. Panie Profesorze, jak Pan to zrobił? Skąd tak szybkie tempo?

Od początku studiów byłem zdecydowany zaangażować się w życie naukowe, co skłoniło mnie do podejmowania

dodatkowych wyzwań, takich jak studia z ekonomii menedżerskiej i udział w programie Akademii Młodych Dyplomatów. Dzięki temu, w wieku około 25 lat, mogłem całkowicie poświęcić się pracy naukowej, co pozwoliło mi później skupić się na moich celach bez rozpraszania.

Zatrudnienie w projekcie badawczym dotyczącym piekarnictwa, gdzie prace musiały być przeprowadzane szybko, umożliwiło mi zgromadzenie materiałów do publikacji

Prof. dr hab. Marcin Kurek

i obronę doktoratu na ich podstawie w ciągu nieco ponad dwóch lat. Projekt LIDER z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju był przełomem, dając mi dostęp do nowoczesnych metod badawczych i możliwości organizowania badań, co zaowocowało moją habilitacją w wieku 29 lat.

Następnie nadszedł czas na zdobywanie międzynarodowego doświadczenia. Rozpocząłem od półrocznego stypendium A. Dekabana na University of British Columbia w Vancouver, w Kanadzie. A później przyjąłem ofertę pracy na stanowisku profesora na Norweskim Uniwersytecie Nauki i Technologii w Trondheim. Moim celem było zdobycie doświadczenia za granicą, na podobnym stanowisku do tego, które zajmowałem w Polsce w SGGW, gdzie byłem adiunktem z habilitacją. Okazało się to trafną decyzją, ponieważ zdobyłem cenne umiejętności organizacyjne, zarówno w zakresie technologicznym, jak i w aspekcie zarządzania czasem i planowania. Ta międzynarodowa perspektywa pozwoliła mi na rozszerzenie mojego doświadczenia naukowego i zawodowego, a także na zrozumienie różnorodnych podejść do pracy i organizacji.

Szybka ścieżka kariery naukowej, intensywna, ale pełna celowych decyzji, otwiera przede mną możliwość eksploracji nowych obszarów badawczych. To szansa na rozszerzenie zainteresowań i angażowanie się w innowacyjne projekty. Międzynarodowe doświadczenie wzbogaciło mnie o perspektywę współpracy międzykulturowej i interdyscyplinarnej, umacniając przekonanie o wartości pracy nad globalnymi wyzwaniami.

Został Pan uhonorowany tytułem profesora nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia. Jaką działalność naukową prowadzi Pan w tym zakresie? Czym się Pan pasjonuje?

Aktualnie kieruję dwoma fascynującymi projektami finansowanymi przez Narodowe Centrum Nauki, które odzwierciedlają moje zainteresowania na styku nauki o żywności i innowacyjnych technologiach. Pierwszy projekt, „Koacerwacja emulsji podwójnych z antocyjanami przy użyciu białek pochodzenia roślinnego”, koncentruje się na wykorzystaniu naturalnych barwników i białek roślinnych do tworzenia stabilnych, prozdrowotnych emulsji i koacerwatów.

Drugi projekt, „Hydrolizaty białek owadów w tworzeniu mikrokapsulek z fitosterolami”, eksploruje nowatorskie metody wykorzystania białek pozyskanych z owadów do tworzenia mikrokapsulek, które mogą być używane do dostarczania fitosteroli – substancji roślinnych, których

spożycie wiąże się z niższym poziomem cholesterolu. Skupiamy się tutaj na wykorzystaniu alternatywnych, zrównoważonych źródeł białka w celu stworzenia nośników dla składników aktywnych, co stanowi odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie na innowacyjne i zrównoważone rozwiązania w branży żywnościowej.

Jestem również zaangażowany w badania nad β-glukanem, którym szczególnie się pasjonuję. Tę substancję można wykorzystać jako stabilizator i emulgator, co ma ogromne znaczenie w produkcji żywności. Równie ekscytujące jest opracowanie nowych metod ekstrakcji i oczyszczania błonnika pokarmowego. Dzięki kombinacji różnych technik jesteśmy w stanie izolować specyficzne frakcje błonnika, które mają potencjalnie lepsze właściwości zdrowotne lub technologiczne.

Pełni Pan funkcję kierownika Zakładu Techniki w Żywieniu w Katedrze Techniki i Projektowania Żywności Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW. Z jakimi wyzwaniami spotyka się Pan Profesor na tym stanowisku? Czym się Pan zajmuje w zakładzie?

W Katedrze panuje kultura współpracy, co sprzyja integracji i wymianie pomysłów pomiędzy Zakładem Techniki w Żywieniu a Zakładem Projektowania Żywności. W naszym zespole cenimy doświadczenie – zarówno naukowe, jak i życiowe. Z dumą mogę powiedzieć, że zespół jest coraz bardziej międzynarodowy, z adiunktem z Meksyku oraz doktorantką z Turcji, co wzbogaca naszą pracę o różnorodne perspektywy.

Uważam, że kluczem do sukcesu jest otwarta komunikacja na wszystkich szczeblach. To zasada, którą szczególnie doceniłem podczas mojego pobytu w Norwegii – pozwala ona unikać nieporozumień i skupić się na współpracy oraz tworzeniu atmosfery sprzyjającej kreatywności.

Angażując się osobiście w różnorodne aspekty pracy naukowej, takie jak prowadzenie projektów badawczych, aktywny udział w konferencjach, pisanie publikacji i uczestnictwo w organizacji wydarzeń naukowych, dążę do stworzenia środowiska sprzyjającego aktywności i rozwojowi całego zespołu. Wierzę, że dzięki zaangażowaniu i pasji można skutecznie motywować innych do osiągnięcia wspólnych celów.

Czy nadal prowadzi Pan Profesor zajęcia ze studentami? Jakim jest Pan wykładowcą? Swego czasu otrzymał Pan tytuł Mistrza Edukacji.

Pomimo obowiązków związanych z zarządzaniem oraz prowadzeniem projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, nadal znajduję czas na bezpośredni kontakt ze studentami. Zgodnie z zasadami SGGW pensum dydaktyczne kierowników projektów zostaje jednak zmniejszone, co jest oczywiste ze względu na większy natłok spraw organizacyjnych. To jednak ma drugą stronę medalu, ponieważ nie jestem tak często obecny w środowisku studenckim. Efektem tego jest mniejsza rozpoznawalność wśród studentów, co z kolei przekłada się na mniejszą liczbę osób zgłaszających się do mnie po tematy prac inżynierskich czy magisterskich, ale trzeba te wszystkie obowiązki ze sobą pogodzić. A to właśnie bezpośrednia praca z młodymi ludźmi, wspólne budowanie relacji mistrz–uczeń, stanowi dla mnie jedną z największych radości w roli nauczyciela akademickiego.

Wykłady, które prowadzę, traktuję jako okazję do podzielenia się wiedzą i pasją do nauki o żywieniu, jednak są one swoistym występem na scenie – komunikacja jest w dużej mierze jednostronna. Dla mnie prawdziwą esencją nauczania akademickiego jest możliwość prowadzenia prac dyplomowych, gdzie mogę wejść w głębszą interakcję, kierować, inspirować i wspierać studentów na zasadzie relacji mistrz–uczeń. To kontynuacja najstarszych tradycji akademickich, gdzie nauczanie i uczenie się odbywa się przez bezpośredni kontakt, wymianę myśli i doświadczeń.

Tytuł Mistrza Edukacji, który miałem zaszczyt otrzymać w 2018 roku, jest dla mnie przypomnieniem o wadze i wartości pracy edukacyjnej. Pomimo wyzwań, jakie niesie ze sobą równoważenie obowiązków badawczych i dydaktycznych, ciągle dążę do tego, aby moja obecność na Uczelni była jak najbardziej wartościowa dla studentów. Cenię sobie każdą możliwość współpracy z nimi, gdyż wierzę, że to właśnie oni są przyszłością naszej dyscypliny i to z nimi najbardziej lubię dzielić się moją wiedzą i doświadczeniem.

„Bycie naukowcem to nie praca, to powołanie” – te słowa usłyszałam kiedyś od Pana Profesora. Idąc za nimi zapytam, co składa się na to stwierdzenie? Badania naukowe, konferencje naukowe, rozwój zawodowy, naukowe wyjazdy zagraniczne? W jaki sposób realizuje się Pan jako naukowiec?

Rzeczywiście, kiedyś powiedziałem za moją promotorką pracy doktorskiej, że bycie naukowcem to nie tylko praca, ale przede wszystkim powołanie. To stwierdzenie wynika

z przekonania, że nauka jest czymś więcej niż tylko zawodem – to pasja, która kieruje życiem, nieustanna ciekawość świata i pragnienie odkrywania nowych prawd. Elementy, takie jak: badania naukowe, uczestnictwo w konferencjach, rozwijanie zainteresowań, rozwój zawodowy czy wyjazdy zagraniczne, są niezbędne i tworzą obraz naukowca. Z czasem zrozumiałem jednak, że to, co naprawdę definiuje naukowca, wykracza poza te ramy. Praca naukowa ma bardzo dużo wspólnego z procesem twórczym.

Moi współpracownicy często zwracają uwagę, że mam zawsze otwartą na komputerze listę zadań, podzieloną na cele dzienne, tygodniowe i miesięczne. Dzięki temu mam jasny obraz moich obowiązków i mogę efektywnie je priorytetyzować. W ostatniej kolumnie umieszczam wykonane zadania, co daje poczucie satysfakcji i postępu. Oczywiście są dni bardziej chaotyczne, kiedy lista zrealizowanych zadań nie jest tak długa, jakbym tego chciał. Może to być źródłem frustracji, ale jednocześnie stanowi przypomnienie, że praca naukowa nie zawsze przebiega liniowo.

Panie Profesorze, jakie plany naukowe ma Pan na najbliższy czas?

Aktualnie skupiam się na dwóch projektach, które wymagają ode mnie pełnego zaangażowania. Mimo że międzynarodowe inicjatywy wydają się bardzo kuszące i niewątpliwie stanowiłyby ciekawe wyzwanie, zdaję sobie sprawę, że do ich realizacji potrzebuję jeszcze trochę czasu. Praca nad zdobywaniem kontaktów międzynarodowych, dopracowywaniem pomysłów i budowaniem solidnych podstaw pod przyszłe projekty jest procesem, który wymaga nie tylko dużego wysiłku, ale także odpowiedniego momentu i przestrzeni, aby móc je skutecznie realizować.

Tak więc, choć ambicje naukowe pozostają duże, teraz chciałbym znaleźć złoty środek, który pozwoli mi równocześnie rozwijać karierę naukową i być obecnym w życiu moich bliskich. Wiem, że znalezienie tej równowagi nie jest łatwe, ale jestem przekonany, że dzięki wsparciu rodziny i odpowiedniej organizacji możliwe jest osiągnięcie sukcesu zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym.

Dziękuję za rozmowę.

mgr Anita Kruk
Biuro Promocji

Wschodząca Gwiazda Umiedzynarodowienia 2024

Katarzyna Specjalska, kierownik Biura Współpracy Międzynarodowej SGGW, została laureatką nagrody środowiskowej Gwiazdy Umiedzynarodowienia 2024 przyznawanej przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy”.

Laureatka swoją karierę rozpoczęła w komórce odpowiedzialnej za kwestie związane z rolnictwem w Ambasadzie Stanów Zjednoczonych, które to doświadczenie umożliwiło jej rozwijanie umiejętności zawodowych, a także otworzyło drzwi do świata relacji międzynarodowych. Dzięki tej pracy zbudowała swoją pierwszą siatkę kontaktów zawodowych, co procentuje do tej pory. Praca w placówce dyplomatycznej była inspirującą przygodą, dzięki której poznała

Mgr inż. Katarzyna Specjalska

różnorodne kultury i punkty widzenia oraz uczestniczyła w ważnych projektach i wydarzeniach. Za szczególnie cenne wyniesione z tej pracy doświadczenie uważa zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu dyplomacji, negocjacji międzynarodowych oraz rozwiązywania różnych problemów na poziomie międzynarodowym. Ważnym krokiem na drodze zawodowej Katarzyny Specjalskiej był udział w programach wymiany międzynarodowej uczelni. Zaskoczyła ją wówczas elastyczność systemu edukacyjnego, który skupiał się na kształtowaniu kompetencji miękkich, na rozwijaniu kreatywności i samodzielności.

Katarzyna Specjalska podzieliła trudności mogące się przytrafić w jej branży na pięć kategorii. Pierwsza z nich to różnorodność kulturowa. Wymaga ona zrozumienia i szacunku dla różnic oraz umiejętności skutecznego komunikowania się na wielu poziomach, aby zrealizować wspólne cele. Kolejnym problemem są zawiłe, a co więcej, zróżnicowane procedury. Trzecie utrudnienie to logistyka i organizacja, ponieważ organizowanie wydarzeń o charakterze międzynarodowym wymaga koordynowania, skrupulatnego planowania, a także zarządzania zasobami. Zdaniem laureatki te działania napotykać na przeszkodę w postaci odległości między krajami i – co za tym idzie – różnych stref czasowych. Nie bez znaczenia jest też fakt, że na Uniwersytecie

Europejskim, którego współtwórcą jest SGGW i na którym powstały zespoły projektowe UNIGreen, dąży się do ograniczenia śladu węglowego, którego pozostawiania trudno uniknąć w przypadku realizowania przedsięwzięć międzynarodowych. Czwarty problem dotyczy finansów, ostatnia zaś trudność polega na konieczności dostosowania się do zmian, co wymaga elastyczności i kreatywnego podejścia. Mimo wielu wyzwań laureatka bardzo lubi swoją

pracę, a szczególnie możliwość pracy z ludźmi i budowania relacji międzynarodowych. Jak podkreśla, praca nad umiedzynarodowieniem Uczelni otwiera drzwi do współpracy ze światowej klasy specjalistami z najróżniejszych obszarów. Wielką zaletą jest możliwość uczestniczenia w projektach o zasięgu międzynarodowym, jednak kluczowe jest budowanie zespołu tu, w SGGW.

Katarzyna Specjalska uważa, że proces umiedzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego podąża w odpowiednim kierunku. SGGW z dumą współtworzy Uniwersytet Europejski UNIGreen. Współpracuje z wiodącymi ośrodkami naukowymi na całym świecie, w efekcie czego możemy mówić o kreowaniu europejskiego odpowiednika *Ivy League* dla uniwersytetów o profilu przyrodniczym. Przewiduje, że rok 2024 stanie się punktem zwrotnym w tym temacie. Z niecierpliwością oczekuje rezultatów prac Komisji ds. Krajowej Strategii Umiedzynarodowienia Szkolnictwa Wyższego i Nauki licząc, że opracowany przez komisję dokument pozwoli usystematyzować długofalową wizję rozwoju, definiując klarowne cele i ścieżki działań w obszarze umiedzynarodowienia.

mgr Andrzej Czerniawski, Biuro Rektora

Profesor Teresa Pałaszewska-Reindl

Z głębokim smutkiem środowisko akademickie Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie przyjęło wiadomość o tym, że 10 grudnia 2023 roku odeszła prof. Teresa Pałaszewska-Reindl. Pani Profesor była wybitnym nauczycielem akademickim i specjalistą z zakresu ekonomiki konsumpcji oraz inicjatorką nowych kierunków badań dotyczących konsumpcji, zachowań konsumentów i ich ochrony.

Za zasługi naukowe, dydaktyczne i organizacyjne była wyróżniona licznymi odznaczeniami, m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Teresa Pałaszewska-Reindl urodziła się 26 września 1928 roku w Łodzi, gdzie szczęśliwe dzieciństwo i naukę w szkole podstawowej przerwał wybuch II wojny światowej, a kilkunastoletnia Teresa trafiła do obozu w Ravensbrück. Lata wojny, a w tym pobyt w obozie, wywołały w nastoletniej Teresie olbrzymi „głód wiedzy”, który zaspokajała, czytając, jak sama wspominała, „od deski do deski” encyklopedię, a następnie studiując w latach 1947–1953 w Szkole Głównej Planowania i Statystyki. Uzyskała w 1953 roku tytuł magistra, a w 1965 roku stopień doktora nauk ekonomicznych. Bezpośrednio po studiach podjęła pracę w Instytucie Handlu Wewnętrznego i Usług. W tym instytucie w latach 1972–1985 pełniła funkcję sekretarza naukowego, a następnie dyrektora.

W okresie pracy w Instytucie Profesor osiągała kolejne szczeble kariery naukowej, tj. asystenta, starszego asystenta, adiunkta, a następnie powołana została w 1964 roku, w wyniku postępowania kwalifikacyjnego w Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej, na stanowisko samodzielnego pracownika naukowego. W 1984 roku uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk ekonomicznych. Jak wspomina przywołana już prof. Anna Dąbrowska, szczególnie ważnym przedsięwzięciem naukowym, ale również integrującym naukowców ze wszystkich wiodących uczelni ekonomicznych, były tzw. programy węzłowe realizowane w Instytucie w latach 1972–1982 pod kierunkiem prof. Teresy Pałaszewskiej-Reindl, a dotyczące takich problemów jak: „Funkcjonowanie, organizacja i kierunki rozwoju handlu wewnętrznego w Polsce”, „Rynek dóbr konsumpcyjnych i usług w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski”, „Konsumpcja i rynek w warunkach przemian społeczno-gospodarczych w Polsce”.

Profesor, inicjując wiele przedsięwzięć badawczych z tego zakresu, szybko zgromadziła wokół nich grono zafascynowanych tą problematyką naukowców z różnych

Prof. dr Teresa Pałaszewska-Reindl
zmarła 10 grudnia 2023 roku.

krajowych instytutów badawczych i uczelni, a przygotowane przez nią autorskie lub współautorskie prace, takie jak: *Konsumpcja dóbr trwałego użytku w Polsce*, *Konsumpcja w gospodarstwach domowych w latach 80.*, *Gospodarstwo domowe. Funkcje i rola na rynku*, wciąż są aktualne i przywoływane w publikacjach nie tylko jej wychowanków, ale również doktorantów oraz studentów.

Profesor, antycypując rozwój gospodarki rynkowej w Polsce, opracowała i opublikowała nowatorskie prace z tego zakresu: *Badania ankietowe w handlu: zasady i założenia organizacji badań*, *Podstawy psychologii reklamy*, *Oddziaływanie reklamy na rynek*, *Oddziaływanie reklamy na konsumenta*.

Ważnym obszarem zainteresowań prof. Teresy Pałaszewskiej-Reindl, na długo przed powstaniem gospodarki rynkowej, była ochrona i edukacja konsumentów. Zainteresowanie tą problematyką Profesor zaszczerpiła u kilkorga swoich wychowanków, a wśród nich u wspomnianej prof. Anny Dąbrowskiej ze Szkoły Głównej Handlowej oraz prof. Ireny Ozimek ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Kontakt prof. Teresy Pałaszewskiej-Reindl z SGGW rozpoczął się w 1985 roku, kiedy podjęła pracę na Wydziale Żywienia Człowieka oraz Gospodarstwa Domowego, obejmując wraz z zatrudnieniem w Katedrze Wiejskiego Gospodarstwa Domowego stanowisko jej kierownika. Był to swoisty moment zwrotny w rozwoju tej jednostki, której dalsze losy wyznaczyły dotychczasowe doświadczenia Pani Profesor związane z kierowaniem Instytutem Handlu Wewnętrznego i Usług oraz interdyscyplinarne spojrzenie

na gospodarstwo domowe i nierozzerwalnie z nim związany proces konsumpcji. Miało to wpływ zarówno na zmianę nazwy na Katedrę Gospodarstwa Domowego, jak i na jej profil naukowo-badawczy i dydaktyczny. Istotne znaczenie dla osiągnięć naukowych Katedry oraz rozwoju jej kadry dostarczyło uczestnictwo w latach 1986–1990 w resortowym programie RP.III.39 nt. Zmiany w strukturze konsumpcji. To dzięki rozległym kontaktom naukowym prof. Pałaszewskiej-Reindl i jej ugruntowanej pozycji w środowisku naukowym ekonomistów konsumpcji, pracownicy Katedry mieli szansę nawiązania bezpośrednich kontaktów z czołowymi badaczami z tego obszaru nauki, jak również udziału w konferencjach naukowych, seminariach i zainicjowania tej problematyki badawczej w SGGW. Fakt ten miał niebagatelne znaczenie dla rozwoju naukowego wielu spośród zatrudnionych w Katedrze osób, a nawiązywanie do tych doświadczeń jest widoczne w dokumentacji kilku przynajmniej postępowań o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego czy nadanie tytułu profesora. To dzięki perspektywicznemu i interdyscyplinarneemu spojrzeniu Pani Profesor na procesy rozwoju społeczno-gospodarczego, a zwłaszcza procesu transformacji polskiej gospodarki, w Katedrze Gospodarstwa Domowego pojawiły się programy takich nowatorskich na ówczesne czasy przedmiotów jak: zachowania konsumentów, marketing czy ochrona konsumentów. Doskonale pamiętam zbiory książek w gabinecie Pani Profesor z tego właśnie zakresu, które budziły błysk zainteresowania i zdziwienia w oczach odwiedzających jej gabinet gości. Innym dowodem inspiracji naukowo-organizacyjnych ze strony Pani Profesor na kierowany przez nią zespół pracowników Katedry jest

Prof. Teresa Pałaszewska-Reindl na zdjęciach z rodzinnego albumu

organizowanie cyklicznych ogólnopolskich konferencji z zakresu problematyki konotowanej wymienionymi zagadnieniami, w których uczestniczyli przedstawiciele czołowych uczelni ekonomicznych w Polsce. Te konferencje stanowiły też platformę integracji ze środowiskiem żywieniowców, zwłaszcza zainteresowanych zachowaniami żywieniowymi, które w swej istocie nawiązują do zachowań *per se*. Pierwsza z tych konferencji *Polskie gospodarstwa domowe w okresie transformacji* miała charakter międzynarodowy i została zorganizowana w dniach 14–15 października 1997 roku, inicjując kolejne przedsięwzięcia tego typu, a mianowicie: *Socjoekonomiczna i prawna sytuacja konsumentów w Polsce w obliczu integracji z Unią Europejską* (międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana w dniach 15–16 października 1998 r.); *Polskie gospodarstwa domowe w perspektywie integracji z Unią Europejską* (ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana w dniach 14–15 października 1999 r.); *Konsument żywności i jego zachowania rynkowe* (ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana w dniach 12–13 października 2000 r.); *Rozwój przedsiębiorczości wiejskiej w perspektywie integracji z Unią Europejską* (międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana w dniach 11–12 stycznia 2001 r.); *Żywność – Rynek* (międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana w dniach 24–25 października 2002 r.); *Nauka o żywieniu człowieka – nowy wiek, nowe wyzwania, nowe szanse* (ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana 17 października 2003 r.). Dowodem wysokiej oceny tych konferencji było powierzenie Katedrze zorganizowania Zjazdu Katedr Marketingu, Handlu i Konsumpcji w czerwcu 2016 roku, co spotkało się z dużym uznaniem uczestników reprezentujących te katedry z całej Polski. W pierwszym dniu zjazdu głos zabrali nestorzy tego obszaru badań w naszym kraju, wśród których wystąpiła również prof. Pałaszewska-Reindl, zachwycając wszystkich głębią i refleksyjnością oraz aktualnością swojej wypowiedzi.

We wrześniu 2018 roku odbyła się konferencja poświęcona jubileuszowi ukończenia 95 lat przez prof. Stanisława Bergera i 90 lat przez prof. Teresę Pałaszewską-Reindl. Jubilaci w wystąpieniach nawiązali do swoich doświadczeń zawodowych i przyszłości nauk żywieniowych oraz konsumenckich, a prof. Pałaszewska-Reindl i tym razem dała przykład wielkiego kunsztu swojej wypowiedzi i jej intelektualnej głębi.

Opisując wkład prof. Teresy Pałaszewskiej-Reindl w rozwój naszego wydziałowego, a zwłaszcza katedralnego środowiska, nie sposób nie wspomnieć o aktywności Pani

Prof. Teresa Pałaszewska-Reindl ze współpracownikami

Profesor jako prezesa (w Polsce) globalnej firmy badawczej PSYMA, specjalizującej się w badaniach marketingowych. To dzięki jej inicjatywie pracownicy Katedry włączeni byli w liczne badania rynkowe zarówno o charakterze jakościowym, jak i ilościowym, zdobywając bezcenne doświadczenie w zakresie planowania i realizacji badań zachowań konsumentów, co było ogromnie przydatne w prowadzonej przez nas działalności naukowej i dydaktycznej.

Profesor Pałaszewska-Reindl to niedościgniony przykład wyjątkowej kultury osobistej, talentu dyplomacji, zdolności wytyczania strategicznych kierunków rozwoju i, nade wszystko, szacunku dla drugiego człowieka, kimkolwiek by on nie był. Dostrzeżenie tych talentów przez społeczność akademicką Wydziału przyczyniło się do wyboru Pani Profesor do pełnienia funkcji prodziekana ds. nauki na kadencję 1987–1990, a następnie dziekana w latach 1990–1993. Miałam przyjemność pełnić funkcję prodziekana ds. rozwoju w kolegium dziekańskim kierowanym przez prof. Pałaszewską-Reindl i przyznaję, że był to dla mnie czas wyjątkowo konstruktywnych doświadczeń ze współpracy z osobą niebywale kompetentną, spokojną, pragmatyczną, umiejętnie dostrzegającą we wszystkim i we wszystkich aspekty pozytywne, dając tym samym dowód posiadania zdolności nowoczesnego sposobu kierowania zasobami ludzkimi, skutecznie motywując każdego zgodnie z jego specyficznymi zainteresowaniami i predyspozycjami.

Pani Profesor, jak napisał o niej w swoim wspomnieniu prof. Henryk Mruk – jeden z jej licznych wychowanków, zawsze była liderem z klasą, co odnosi się do jej osobistego systemu wartości, wyznaczania sobie sensu i celu w życiu. W jej przypadku, z uwagi na dramatyczne doświadczenia wojny, nie było to łatwe, ale możliwe, czego dowodem jest powojenna biografia Pani Profesor.

W drogowskazu moralnym, który wytyczał losy i kierunki działań Pani Profesor, szczególną rolę odegrały myśli Marka Aureliusza, a zwłaszcza stwierdzenie, że w życiu

najważniejsza jest prostota. Polega ona na unikaniu spraw zbędnych, a skupieniu się na celu, jakim są pożytek i korzyść społeczna. Profesor Teresa Pałaszewska-Reindl, podążając za tym wskazaniem, uważała, że każdą pracę należy najpierw zaplanować i realnie ocenić możliwości jej wykonania. Drugą swoistą maksymę wyznaczała jej Scarlett O'Hara z ulubionej książki *Przemięło z wiatrem*, a mianowicie często powtarzane przez bohaterkę słowa „Pomyślę o tym jutro”. Wierność tej wskazówce nie była bynajmniej dowodem na opieszałość w podejmowaniu decyzji, lecz dowodem koniecznego namysłu nad reakcją na zaistniałą sytuację w poczuciu odpowiedzialności za jej skutki, a więc zgodnie z zasadami bliskiego jej sercu Marka Aureliusza. Profesor zawsze znakomicie się prezentowała, uprzejma, ale i stanowcza zarazem, chociaż otwarta na szczerze rozmowy i argumenty osób inaczej myślących. Doskonale się orientowała w tematyce rynku, znała trendy światowe i antycypowała dalsze kierunki jego rozwoju. Zachwycała nas swoim ogromnym taktem, wyczuciem, spokojem, jednym słowem wielką kulturą osobistą.

Na jeden ze zjazdów katedr marketingu, handlu i konsumpcji przywoływany już prof. Henryk Mruk przywiózł swojego autorstwa książkę, w której pierwszy jej rozdział został zatytułowany *Konary czerpią moc i piękno z korzeni – w podziękowaniu Mistrzom*. Współpracownicy prof. Teresy Pałaszewskiej-Reindl z kierowanej przez nią Katedry, ale również z Wydziału, mieli możliwość czerpać to piękno i moc z korzeni, jakimi byli i są nasi mistrzowie, do których z pewnością zalicza się prof. Teresa Pałaszewska-Reindl. Mimo przejścia na emeryturę w 1983 roku, Pani Profesor uczestniczyła w życiu Katedry i Wydziału tak długo, jak pozwalało jej na to zdrowie, była obecna na organizowanych konferencjach czy spotkaniach okolicznościowych, a kiedy nie mogła przyjeżdżać do nas – my odwiedzaliśmy ją. Takie ostatnie spotkanie miało miejsce we wrześniu z okazji jej 96. urodzin, chociaż nie przypuszczaliśmy, że następnych już nie będzie.

W kontekście tak wielu wspaniałych wspomnień, jakie łączy z osobą prof. Teresy Pałaszewskiej-Reindl liczne grono jej wychowanków i współpracowników, w ich imieniu dziękuję za to, że była, że mieliśmy szansę spotkać ją na naszej drodze życia, że z nami współpracowała, że droga życiowa i zawodowa każdego z jej wychowanków naznaczona jest jej wpływem, że mogliśmy i nadal możemy czerpać moc z korzeni, którymi dla nas była, jest i będzie.

prof. dr hab. Krystyna Gutkowska
Dyrektor Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka

Wizyta Jego Królewskiej Mości Fryderyka X, króla Danii

